

Tartalom

Vállalkozási formák	8
Alapítás	8
1. CÉGALAPÍTÁS, LÉTESÍTŐ OKIRATOK – CÉGJOGI TUDNI- VALÓK AZ ÚJ PTK. ALAPJÁN	9
a) - az új Ptk., mint a társasági jog forrása	10
b) - Jogi személy-gazdasági társaság (gt.), mi a különbség?	11
c) - Létesítő okirat vagy társasági szerződés, nem ugyanaz? Kell módosítani új Ptk. miatt?.....	17
d) - Cégeljárás és ügyvéd kell mindig?.....	18
e) - A társasági szerződésminták mire jók?	18
f) - cégbejegyzéssel kapcsolatban felmerülő költségek.....	20
g) – egyéb adatszolgáltatási, bejelentési kötelezettségek	20
2. LÉTESÍTŐ OKIRAT ELEMELI.....	22
a) - cégnév	22
b) - székhely, telephely, fióktelep.....	23
c) - tevékenység.....	23
d) - tőke	24
e) - rt.....	27
3. BEJEGYZÉS	27
a) - egyéni vállalkozó.....	27
b) – cégjegyzés	29
Egyéni vállalkozás.....	31
1. EGYÉNI VÁLLALKOZÓVÁ VÁLÁS.....	31
2. TEVÉKENYÉG ÉS FELELŐSSÉG.....	33
3. SZÜNETELÉS.....	36
4. EGYÉNI VÁLLALKOZÁS MEGSZÜNTETÉSE.....	37
Egyéni cég.....	38
1. EGYÉNI CÉG ALAPÍTÁSA.....	38
2. EGYÉNI CÉG MEGSZŰNÉSE	39
3. VAGYON ÉS FELELŐSSÉG.....	40
A közkereseti (kkt.) és a betéti (bt.) társaság.....	41
1. KKT., BT. FOGALMA	41
2. KKT. és BT. ALAPÍTÁS.....	43

Készítette: Pauker HOLDING Kft.

Felelős vezető: Varga Szilárd

Budapest, 2014

3. VAGYON.....	44
4. FELELŐSSÉG.....	45
5. SZERVEZET.....	46
a) legfőbb szerv – a tagok gyűlése.....	47
b) operatív ügyintézés - ügyvezetés, képviselő.....	48
6. KKT., BT. MEGSZŪNÉSE.....	49
A korlátolt felelősségű társaság (kft.).....	50
1. A KFT. FOGALMA, JELLEMZŐK, VAGYON.....	50
a) - egyszemélyes kft.....	55
2. SZERVEZET.....	56
a) legfőbb szerv - a taggyűlés.....	56
b) – operatív ügyintézés - az ügyvezető.....	59
c) - felügyelő bizottság.....	59
d) - a könyvvizsgáló.....	60
3. FELELŐSSÉG.....	61
a) - a mellékszolgáltatás.....	62
b) - az üzletrész.....	62
4. KFT. MEGSZŪNÉSE.....	64
A részvénytársaság (rt.).....	65
1. A RÉSZVÉNYTÁRSASÁG FOGALMA.....	65
2. VAGYON.....	68
3. ZRT.- NYRT.....	69
4. RÉSZVÉNYTÍPUSOK, RÉSZVÉNYFAJTÁK.....	70
Gazdasági társaságok megszűnése, megszüntetése.....	74
1. VÉGELSZÁMOLÁS.....	75
a) - egyszerűsített végelszámolás.....	78
2. CSÓDELJÁRÁS.....	80
a) - csődvédelem.....	81
3. FELSZÁMOLÁSI ELJÁRÁS.....	82
a) - felszámoló eljárása.....	83
b) - tartozások kiegyenlítésének sorrendje.....	84
c) - egyszerűsített felszámolás.....	86
d) - kifogás a felszámoló tevékenysége ellen.....	87
e) - a felszámolási eljárás befejezése.....	88
f) - csődeljárás és a felszámolás közötti különbség.....	89

g) - a felszámolási eljárás problémái.....	89
Munkajogi ismeretek – kiegészítő megállapodások, kártérítési felelősség, érvénytelenség.....	91
Munkaviszony kiegészítő megállapodásai.....	91
1. A TANULMÁNYI SZERZŐDÉS.....	92
2. A VERSENYTILALMI MEGÁLLAPODÁS.....	93
A kárfelelősségre vonatkozó szabályok a munkajogban.....	95
1. A MUNKÁLTATÓ KÁRTÉRÍTÉSI FELLEŐSSÉGE.....	95
a) – objektív felelősség.....	95
b) – kártérítés mértéke.....	96
c) - munkáltató felelőssége a munkavállaló munkahelyre bevitt tárgyaiban, dolgaiban bekövetkezett károkért.....	96
d) - a kártérítés mértéke és módja.....	97
e) – a polgári jogi szabályok alkalmazása.....	101
2. A MUNKAVÁLLALÓI KÁRTÉRÍTÉSI FELELŐSSÉG.....	102
a) - a felelősség mértéke.....	103
b) - több munkavállaló együttes felelőssége.....	104
c) - a megőrzési felelősség.....	104
d) - felelősség a leltárhányért.....	106
e) - munkavállalói biztosíték.....	110
Jognyilatkozatok.....	111
1. A MEGÁLLAPODÁS - KÉTOLDALÚ JOGNYILATKOZAT.....	111
2. NYILATKOZAT – EGYOLDALÚ.....	112
3. KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁS.....	112
4. MUNKÁLTATÓI SZABÁLYZAT.....	113
5. A FELTÉTEL –SPECIÁLIS KIKÖTÉS.....	113
6. A KÉPVISELET.....	113
7. AZ ALAKI KÖTÖTTSEÉG.....	114
8. A JOGNYILATKOZAT KÖZLÉSE.....	115
Az érvénytelenség.....	116
1. SEMMISSÉG.....	116
2. A MEGTÁMADHATÓSÁG.....	117
3. AZ ÉRVÉNYTELENSÉG JOGKÖVETKEZMÉNYE.....	117

ELŐSZÓ

„Felkészült Érdekvédelem” projekt - Bemutakozás

Tisztelt Olvasó!

Az Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetségének (ÁFEOSZ-COOP Szövetség) elnökeként tisztelettel köszöntöm.

Jelen kiadvány célja az, hogy a „Felkészült Érdekvédelem” projekt (továbbiakban: projekt) célkitűzéseinek és feladatainak értelmében átfogó képet adjunk a vállalkozások és vállalkozni szándékozók részére a legfontosabb ismeretekről, így a vállalkozási formákról, vállalkozóként várható feladatokról, köteleességekről.

A projekt címe: Felkészült Érdekvédelem, kifejezi az ÁFEOSZ-COOP Szövetség célkitűzéseit az érdekképviselési munkánk során. A szociális párbeszéd legfontosabb szereplői az érdekvédelmi szervek, amelyek segítik és képviselik tagságukat a munkaerő-piaci, cég- és társasági jogi és a munka világát érintő területeken. A vállalkozók részéről a jogkövető magatartás folyamatos alkalmazkodási kényszert jelent, amely el-

képzhetetlen a legfontosabb ismeretek és az érdekek szakszerű képviselete nélkül. Az érdekvédelmi szervezetek, így az ÁFEOSZ-COOP Szövetség arra hivatottak, hogy segítséget jelentsenek a vállalkozási és adójogi lehetőségek közötti választásban. Célunk a sikeres vállalkozások támogatása, amelyek nélkül a hazai gazdaság növekedése, a munkaerőpiac fejlesztése nem lenne lehetséges. Kiadványunk célja, hogy mindenki megismerhesse a számára legfontosabb vállalkozási és adójogi tudnivalókat, és az ismeretek összefoglalása révén jogtudatos, és egyben sikeres vállalkozóvá válhasson.

A kiadvány elkészítése az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával, a Projekt révén valósult meg. A Társadalmi Megújulás Operatív Programban a „Gazdasági és társadalmi együttműködés erősítése” és „a társadalmi partnerek kapacitásfejlesztése” céljából indult meg a program.

Bízunk abban, hogy ezt a kiadványt hasznosnak tartja, és segíteni tudja majd az ön eligazodását a foglalkoztatás világában. Ismerje meg többi szakmai kiadványunkat és célkitűzéseinket, látogasson el a www.afeosz.hu oldalra.

Dr. Zs. Szőke Zoltán
az ÁFEOSZ-COOP Szövetség elnöke

Vállalkozási formák

A gazdasági társaság alapításának, működésének szabályai 2014. március 15-től az új Polgári Törvénykönyvben (Ptk.- 2013. évi V. törvény) találhatóak, az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről a 2009. évi CXV. törvény rendelkezik.

Először a vállalkozások létrejöttének alapvető szabályait, majd a vállalkozási formákat mutatjuk be, majd a vállalkozások megszüntetésének alapvető szabályait.

Vállalkozási formák – amelyeket bemutatunk:

egyéni vállalkozás – okmányirodán keresztül bejelentéssel hozható létre
cégek – cégjegyzésbe való bejegyzés szükséges és létesítő okirat:
- egyéni cég
- kkt, kt.
- kft.
- rt.

1. Alapítás

1. lépés: létesítő okirat cégeknél (egyéni vállalkozásnál nincs)
2. bejegyzés, bejelentés –cégeljárás, egyéni vállalkozó bejelentkezés

1. CÉGALAPÍTÁS, LÉTESÍTŐ OKIRATOK – CÉGJOGI TUDNIVALÓK AZ ÚJ PTK. ALAPJÁN

Az új Ptk. – 2013. évi V. törvény kapcsán fontos az egyes társasági formák esetében a létesítő okiratok (alapszabályok és társasági szerződések) ismerete, illetve újragondolása.

A Ptk. a társasági jog elsődleges jogforrása 2014.03.15. napjától. E körben javasoljuk a hivatalos minták használatát a létesítő okiratok terén – tájékozódjon Tudástárunkból (Cégjogi tudnivalók), ahol minden minta elérhető (www.afeosz.hu).

1. Egyéni cég alapító okirat mintája
2. Betéti társaság szerződésmintája
3. Egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság alapító okirat mintája
4. Egyszemélyes zártkörűen működő részvénytársaság alapszabálymintája
5. Korlátolt felelősségű társaság szerződésmintája
6. Közkereseti társaság szerződésmintája
7. Zártkörűen működő részvénytársaság alapszabálymintája
8. Székhelynyilatkozat mintája
9. Szerződésminta kiegészítésekkel, magyarázatokkal – kft.

Atársaságiszerződésmódosításhoz és az azt követő változásbejegyzéshez ügyvédi ellenjegyzés és eljárás szükséges. Ezért javasoljuk, hogy a mintákat tájékoztatásul használják és a konkrét hivatalos minták kitöltését

vagy teljesen új társasági szerződés/létesítő okirat készítését jogi képviselővel végeztessék el!

a) - az új Ptk., mint a társasági jog forrása

Idén március 15-én hatályba lépett a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.), amely a gazdasági társaságokra vonatkozó szabályokat is tartalmazza. Ugyancsak március 15-én lépett hatályba a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptké.) is. Ezzel egyidejűleg a gazdasági társaságokra vonatkozó 2006. évi IV. törvény (Gt.) a hatályát veszítette, ugyanakkor továbbra is aszerint működnek a meglévő gazdasági társaságok, míg nem döntenek az új Ptk. szerinti működésről, amelynek végső határideje a kkt., **bt. esetében 2015.03.15.; kft.-nél, rt.-nél pedig 2016.03.15.**

A jogi személy a jogi személy típusnak megfelelő létesítő okiraton alapuló bírósági nyilvántartásba vétellel jön létre. A gazdasági társaságoknál formakényszer érvényesül, csak azon formák alapíthatóak, amit a Ptk. tartalmaz:

- közkereseti társaság
- betéti társaság
- korlátolt felelősségű társaság
- részvénytársaság

amelyek mind jogi személyek! Így létezésükhöz kell a létesítő okirat és a cégeljárás után történő bejegyzés is.

A jogi személy tagjai, illetve alapítói, az egymás közötti és a jogi személyhez fűződő viszonyuk, valamint a jogi személy szervezetének és működésének szabályozása során a létesítő okiratban eltérhetnek e törvénynek a jogi személyekre vonatkozó szabályaitól, ha nincs kifejezett tiltása a jogszabálynak. A továbbiakban a létesítő okirat legfontosabb szabályait és kapcsolódóan a cégeljárást mutatjuk be.

Csak említenénk, hogy az új Ptk. szigorítja a társaság vezető tisztségviselőinek – kft. esetén az ügyvezető – felelősségét, „ha a jogi személy vezető tisztségviselője e jogviszonyával összefüggésben harmadik személynek kárt okoz, a károsulttal szemben a vezető tisztségviselő a jogi személlyel egyetemlegesen felel.” E szabály alapján tehát már nemcsak a társaság, hanem annak vezető tisztségviselője is perelhető.

Az új Ptk. felépítésében először tartalmazza az általános szabályokat a jogi személyekre, majd a gazdasági társaságokra vonatkozó közös szabályok következnek, és után az egyes formákra vonatkozó speciális szabályok.

b) - Jogi személy-gazdasági társaság (gt.), mi a különbség?

A jogi személyek a nagyobb csoport, oda sokféle szervezet tartozhat. A gazdasági társaság (továbbiakban: gt.) egy személyeket és vagyont

egyesítő csoportosulás, gazdasági céllal és meghatározott formában. Ezért formakényszer van, csak az gt. ami kft., kkt., bt. vagy rt. formában jött létre. Profitorientált, vagy non-profit – de ez utóbbit akkor fel kell tüntetni nevében is. Minden gt. jogi személy, az új Ptk. szerint a bt. és kkt. is!

Szoktuk használni a **cég** kifejezést is társaságokra, hiszen a gazdasági társaságok a cégjegyzékben szerepelnek, cégbíróság jár el, ezért sokszor cégment emlegetjük őket. A cég, mint fogalom, egy kör, ami a vállalkozások megjelölésére szolgál, amelyeknek a magánszemélytől elkülönült a szervezetük. **Az egyéni cég is cég, de nem gazdasági társaság (gt.)**

A vállalkozásokat sokféleképpen csoportosíthatjuk, egyéni vagy társas, e körbe lehetnek a gt.-k is, hiszen a kft. és az rt. is lehet egyszemélyes.

A leggyakoribb, hogy cégeket vagy gt.-ket említünk, és elválasztjuk az egyéni vállalkozóktól, akik a vállalkozói nyilvántartásban szerepelnek. Nekik nyilvántartási és nem cégjegyzék számuk van, okmányirodán elektronikusan kell bejelentkezniük, míg cégeknél jogi képviselő és cégbíróság a kötelező.

A cég üzletszerű gazdasági tevékenység folytatása céljából jön létre, azaz a gt.-k cégek.

Vállalkozások	Egyéni, egyszemélyes				Társas			
	Egyéni vállalkozó	Egyéni cég	Egyszemélyes Kft.	Egyszemélyes Rt.	Bt.	Kkt.	Kft.	Rt.
Felelőség	Korlátlan	Korlátlan, vagy korlátozott választás szerint	korlátozott	korlátozott	Beltag korlátlan, kültag korlátozott	Korlátlan	korlátozott	korlátozott
Személyiség és alapítás	magánszemély döntése hogy vállalkozó lesz	az egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő természetes személy által alapított			A gazdasági társaságok üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására, a tagok vagyoni hozzájárulásával létrehozott vállalkozások			

Vállalkozások	Egyéni, egyszemélyes				Társas			
	Egyéni vállalkozó	Egyéni cég	Egyszemélyes Kft.	Egyszemélyes Rt.	Bt.	Kkt.	Kft.	Rt.
Cég				Jogi személy				
	jogi személyiség- gel nem rendelke- ző jogal- any, de jogképes!							
Nyilván- tartó szerv és bejegy- zés	A Köz- igazgatási és Elekt- ronikus Köszol- gáltatások Központi Hivatala (a továb- biakban: nyilván- tást vezető szerv)							
					Cégbíróság - cégnyilvántartásba történő bejegyzéssel jön létre.			

Vállalkozások	Egyéni, egyszemélyes				Társas			
	Egyéni vállalkozó	Egyéni cég	Egyszemélyes Kft.	Egyszemélyes Rt.	Bt.	Kkt.	Kft.	Rt.
Cég								
	Elektroni- kus ügy- félkapun keresztül, maga a vállalkozó							
					Elektronikus, formalizált, kötelező az ügyvéd. A cégbejegyzésre (váltóásbejegyzésre) irányuló kérelmet a cég képviselője jogi képviselő útján köteles előterjeszteni. Elektronikus nemperes eljárás. A cégbejegyzésre (váltóásbejegyzésre) irányuló kérelmet a cég székhelye szerint illetékes cég bíróság részére a cégformának megfelelő, a jogi képviselő által aláírt elektronikus nyomtatványon kell – e törvényben meghatározott módon és a mellékletekkel együtt – előterjeszteni.			
Vonatkozó jog- szabály a működésre	2009. évi CXV. törvény az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről /egyéni cég: a vmi nincs szabályozva Ptk. jogi személyre vonatkozó általános szabályait és a gazdasági társaságok közös szabályait kell megfelelően alkalmazni- annak ellenére hogy nem jogi személy/				Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény			

Vállalkozások	Egyéni, egyszemélyes				Társas			
	Egyéni vállalkozó	Egyéni cég	Egyszemélyes Kft.	Egyszemélyes Rt.	Bt.	KKt.	Kft.	Rt.
Vonatkozó jogszabály az eljárásra	2009. évi CXV. törvény	Cégljárás: 2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról 21/2006. (V. 18.) IM rendelet a cégbejegyzési eljárás és a cégnyilvántartás egyes kérdéseiről						
Létesítő okirat	Nincs, csak Bejelentés (adatok, székhely, tevékenység ÖVTJ kód szerint megjelölve,	Alapító okirat	Alapító okirat	Alapszabály	Társasági szerződés	Társasági szerződés	Társasági szerződés	Alapszabály
	bejelentése díj- és illetékmentes	Díj- és illetékköteles. Közigazgató által készített közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba kell foglalni, amelyet a tag(ok)nak alá kell írnia. Legfeljebb harminc napon belül – bejegyzés és közzététel végett – be kell jelenteni a cégbírósnak.						

c) - Létesítő okirat vagy társasági szerződés, nem ugyanaz? Kell módosítani új Ptk. miatt?

Minden társasági szerződés létesítő okirat, de nem minden létesítő okirat társasági szerződés. Minden jogi személy létesítő okirattal jön létre.

A gazdasági társaság létesítő okirata – a részvénytársaság és az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság kivételével – a társasági szerződés. A részvénytársaság létesítő okirata az alapszabály, az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságé az alapító okirat.

A létesítő okiratot a Ptk.-val összefüggésben nem kell módosítani, ha annak módosítása csak abból az okból volna szükséges, hogy a létesítő okirat – általános hivatkozásként – a gt. rendelkezéseire utal. Közkereseti társaság és betéti társaság esetében nincs szükség továbbá a létesítő okirat módosítására, kizárólag annak érdekében sem, hogy a létesítő okirat a társaság vezető tisztségviselőjét ügyvezetőként nevesítse. Ha azonban a létesítő okirat egyéb okból módosul, a társaság köteles az e bekezdésben foglalt változást is azon átvezetni.

Kft.-k esetén a létesítő okirat a társasági szerződés, amelyet módosítani kell, ha tőkájük az eddigi minimum 500 000 Ft és 3 millió forint között van. Ennek legkésőbbi időpontja 2016.03.15-e, de ha korábban történik valami más okból társasági szerződés módosítás, akkor már akkor meg kell emelni a tőkét 3 millió forintra.

Azon céget, aki ezen kötelezettségének határidőn túl tesz eleget, a cégbíróság a bejelentési kötelezettség késedelme miatt pénzbírsággal sújtja.

d) - Cégeljárás és ügyvéd kell mindig?

Igen. A létesítő okiratokat (összefoglaló neve az egyes gazdasági társaságok alapító okiratainak, mint alapszabály, vagy társasági szerződés) továbbra is ügyvédnek kell ellenjegyezni, a cégeljárásban jogi képviselő kötelező, így az ügyvéd segít a kitöltésben, megírásban, elvégzi a jogi kioktatást. A cégjegyzési kérelmet, de a változásbejegyzést is ügyvéd fogja benyújtani. A cégeljárás elektronikus.

e) - A társasági szerződésminták mire jók?

Egy előre kész minta, amit a 21/2006. (V.18.) a cégbejegyzési eljárás és a cégnyilvántartás egyes kérdéseiről szóló IM rendelet állapít meg, már az új Ptk. szerint. Ezzel létesíthetőek cégek és használható az egyszerűsített cégeljárás. Az egyszerűsített cégeljárás a jogalkotó által biztosított lehetőség a gyors cégalapításra. Szerződésminta alkalmazása esetén a cégbíróság az adószám megállapítását követő 1 órán belül bejegyzi a céget. Az egyszerűsített cégeljárással ugyanolyan cég jön létre, mint a hagyományos eljárással, mindösszesen az alapítást könnyíti meg és teszi olcsóbbá.

Ugyanakkor nincs kizáró ok, amiért hagyományos eljárásban ne lehetne ezeket a szerződésmintákat ugyanúgy használni.

Ez egy kötött forma, azaz: a társasági szerződés szövege csak ott és annyiban bővíthető vagy változtatható, amennyiben a minta azt kifejezetten megengedi. A szükség szerint kitöltendő szövegrészek abban az esetben is a szerződésminta részét képezik, amennyiben ezen részek kitöltésére az adott társaság esetében nem volt szükség.

FONTOS: amennyiben más kérdésben is meg kívánják a tagok egyezni, újabb pontokat tesznek e formába, akkor az már nem minősül szerződésmintának. A minta használható a társasági szerződés módosítására is.

Persze alapításkor nem szükséges szerződésminta alkalmazása, írható saját társasági szerződés is, amelynek pontjaiban is a tagok szabadon állapodnak meg. A szerződésminta az egyszerűsített cégeljárást és a gyorsaságot szolgálja csupán.

Szerződésminta módosításra is jó, már működő cégnél. A szerződésminta szövege változásbejegyzési eljárásban is használható a változásokkal egységes szerkezetbe foglalt létesítő okirat elkészítése során. Az egységes szerkezetbe foglalt létesítő okira vonatkozó szabályoknak megfelelően a létesítő okirat tartalmában történt változást ebben az esetben is egyértelmű módon kell jelölni – javaslat: félkövér kiemelés –, akkor is, ha a szerződésminta szövegének cégjegyzékadatot nem érintő részére vonatkozik.

f) - cégbejegyzéssel kapcsolatban felmerülő költségek

1. társasági szerződés elkészítésének, ügyvédi ellenjegyzésének, cégeljárásban való jogi képviseletnek a díja (kizárólag a felek megállapodásától függ);
2. a hiteles cégaláírási nyilatkozat (aláírási címpéldány) díja: a névaláírás és cégjegyzés valódiságának tanúsításáért aláírásonként 1 000 Ft munkadíj jár, de a közjegyző költségként számíthatja fel azokat a készkiadásait (pl. leírási díj), amelyek az adott ügyben a közjegyzői tevékenység ellátásával kapcsolatban merültek fel;
3. ingatlanapport esetén a hiteles tulajdoni lap másolatáért 6 250 forintot – elektronikus dokumentumként szolgáltatott hiteles tulajdonilap-másolat esetében 3 600 forintot – kell fizetni;
4. külföldi cégkivonat magyar nyelvű fordításának az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda által végzett hitelesítéséért oldalanként 300 forint illetéket kell fizetni;
5. a cégbejegyzési eljárás illetéke 100 000 forint;
6. az egyszerűsített eljárással történő cégbejegyzési kérelem illetéke korlátolt felelősségű társaság esetén 50 000 Ft.

g) – egyéb adatszolgáltatási, bejelentési kötelezettségek

A kft. a bejegyzés iránti kérelem (kitöltött nyomtatvány) és az ahhoz fűzött mellékletek benyújtásával kéri az adószám megállapítását, ezzel teljesíti az adóhatósághoz történő bejelentkezési kötelezettségét is. A cégbíróság az erre a célra szolgáló számítógépes rendszer útján közli az állami adóhatósággal az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvényben

(a továbbiakban: Art.) meghatározott azon adatokat, amelyek a cégbejegyzéshez kitöltött nyomtatványon rendelkezésre állnak. Az állami adóhatóság számítógépes rendszer útján közli a cégbírósággal az adózó adóazonosító számát, illetve az ok megjelölésével értesíti a megkereső szervet az adószám megállapításának akadályáról. Az állami adóhatóság az adószám megállapításának megtagadásáról szóló jogerős határozat egy példányának megküldésével értesíti a cégbíróságot.

A gazdasági társaságok az adóhatósági bejelentkezéstől számított 15 napon belül kötelesek az adóhatósághoz írásban, az erre a célra rendszeresített nyomtatványon bejelenteni:

1. iratai, elektronikus alapon rendelkezésre álló bizonylatai és nyilvántartásai őrzésének helyét, ha az nem azonos az adózó székhelyével vagy lakóhelyével; valamint ha az adózó bizonylatot/ könyvet/ nyilvántartást csak online hozzáférést biztosítva, elektronikusan őrzi meg,
2. jogelődjének adóazonosító számát;
3. a korlátolt felelősségű társaság adóazonosító jellel nem rendelkező tulajdonosa esetén az adóazonosító jel közlése végett e törvényben meghatározott adatokat;
4. a magánszemély adózó levelezési címét, ha az nem azonos székhelyével, telephelyével.

Ha az adóköteles (bevéterszerző) tevékenység folytatásához engedély, jóváhagyás, záradék szükséges, ennek megszerzését a jogerős engedély, jóváhagyás, záradék közlésétől számított 15 napon belül szintén be kell jelenteni az adóhatóságnak.

2. LÉTESÍTŐ OKIRAT ELEMEI

a) - cégnév

Minden létesítő okirat kötelező eleme. A jogi személy nevének olyan mértékben kell különböznie a korábban nyilvántartásba vett más jogi személy elnevezésétől, hogy azzal ne legyen összetéveszthető, neve nem kelthet a valósággal ellentétes látszatot. A jogi személy típusára nevében utalni kell magyar nyelven.

Két vagy több azonos nevű cég közül a választott név (rövidített név) viselésének joga azt illeti meg, amelyik a cégbejegyzési kérelmét elsőként nyújtotta be, illetve amelyik a névfoglalással élt.

A cégbíróóság – jogi képviselő által elektronikus úton benyújtott kérelemre, illeték megfizetése ellenében – a kérelem érkezését követő egy munkanapon belül megvizsgálja, hogy a választott elnevezéssel az információkérés időpontjában a cégnyilvántartásban bejegyzett vagy bejegyzés alatt álló, illetve névfoglalás hatálya alatt álló más cég szerepel-e.

Névfoglalási iránti kérelem mintát 21/2006. (V.18.) IM rendelet tartalmazza.

b) - székhely, telephely, fióktelep

A jogi személy székhelye a jogi személy bejegyzett irodája, ahol a jogi személynek biztosítani kell a részére címzett jognyilatkozatok fogadását és a jogi személy jogszabályban meghatározott iratainak elérhetőségét. Azaz a létesítő okirat kötelező eleme. A cégnek a székhelyét cégtáblával kell megjelölnie. A cég létesítő okirata úgy is rendelkezhet, hogy a cég székhelye egyben a központi ügyintézés (döntéshozatal) helye, ha nem, azt fel kell tüntetni.

Telephely, fióktelep esetleges. Ha van, akkor viszont bele kell venni a létesítő okiratba.

Telephely, olyan tartós, önállósult üzleti letelepedéssel járó helye, amely a cég székhelyétől eltérő helyen található, a cég fióktelepe pedig olyan telephely, amely más településen – magyar cég külföldön lévő fióktelepe esetén más országban – van, mint a cég székhelye.

Cég székhelye, telephelye és fióktelepe olyan ingatlan lehet, amely a cég tulajdonát képezi, vagy amelynek használatára a cég jogosult.

c) - tevékenység

Bármilyen tevékenység végezhető, csak TEÁOR alapján meg kell jelölni, legalább a főtevékenység megadása kötelező.

Ha jogszabály valamely gazdasági tevékenység gyakorlását hatósági engedélyhez köti, a társaság e tevékenységet a jogerős hatósági engedély alapján kezdheti meg.

Jogszabály által képesítéshez kötött tevékenységet a gazdasági társaság akkor végezhet, ha az e tevékenységben személyes közreműködést vállaló tagja, vagy a társasággal munkavégzésre irányuló polgári jogi vagy munkajogi jogviszonyban álló legalább egy személy a képesítési követelménynek megfelel.

d) - tőke

/Kft. szemszögéből bemutatva, ahol a 3 milliós törzstőke visszaállításra került./

Talán a legfontosabb változás, hogy a kft. törzstőkájének legkisebb összege a Ptk. 3:161 § (4) bekezdése alapján (ismét) 3 millió forint, tehát a törvény hatálybalépése után legalább ekkora összegre van szükség egy kft. alapításához.

Mi történik azokkal a cégekkel, amelyeket a korábbi Gt. szabályainak megfelelően hárommillió forintnál kisebb törzstőkével alapítottak?

Erre a kérdésre a Ptké. 13. § (2) bekezdése ad választ, amely szerint az érintett társaságok a Ptk. hatálybalépése utáni első társasági szerződés módosításkor, de legkésőbb 2016. március 15-éig kötelesek a feltőkésítés végrehajtására, vagy átalakulásra, egyesülésre, azzal, hogy a tőkeemelésről az új Ptk. rendelkezéseinek alkalmazásával határozhatnak. Ha nem teszik, kötelező bt.-vé vagy kkt.-vé alakulniuk.

Jelentős változás, hogy míg korábban a társaság bejegyzésére csak minden pénzbeli hozzájárulás legalább a felének befizetése után kerülhetett sor, most úgy is lehet kft.-t alapítani, hogy – a társasági szerződés ez irányú rendelkezése esetén – valamelyik tag a pénzbeli hozzájárulása felénél kisebb összeget köteles csak befizetni, és a társasági szerződés a hátralékos pénzbeli hozzájárulás befizetésére egy évnél hosszabb határidőt állapít meg. Ebben az esetben a társaság mindaddig nem fizethet osztalékot a tagoknak, amíg a ki nem fizetett és a tagok törzsbetéte az osztalékfizetés szabályai szerint elszámolt nyereség a tagok által teljesített pénzbeli vagyoni hozzájárulással együtt el nem éri a törzstőke mértékét. [új Ptk. 3:162. § (1) bekezdés]. A felelősség azért fennáll, mert a tagok a még nem teljesített pénzbeli vagyoni hozzájárulásuk összegének erejéig kötelesek helytállni a társaság tartozásaiért.

A törzsbetét legkisebb összege továbbra is százezer forint. Az új Ptk. nem tartalmazza, hogy a törzsbetétnek tízezerrel maradék nélkül oszthatónak kell lennie. Ebből az következik, hogy a törzsbetét bármilyen összegű lehet, ha az legalább 100 ezer forint. A társasági szerződésben azonban mindenképpen meg kell határozni a törzsbetéthez kap-

csolódó szavazati jog mértékét, amelyet a felek szabadon állapíthatnak meg.

A tagoknak teljesíthető kifizetések szigorodtak. A tagnak nem tagsági viszonya alapján (például bérleti vagy vállalkozási szerződés alapján) kifizetett összegre is az osztalékfizetés szabályai vonatkoznak, tehát csak akkor fizethető, ha nyereséges a vállalkozás [új Ptk. 3:184. § (4) bekezdés]. A tagot visszafizetési kötelezettség terheli az osztalékfizetés feltételei fennállásának hiányában felvett összeg tekintetében, és – a korábbi Gt.-rendelkezéssel ellentétben – nincs szükség a tag rosszhiszeműségének bizonyítására.

Szintén új szabály, hogy az új Ptk. már nem teszi lehetővé az üzletrész öröklésének kizárását a társasági szerződésben. A Ptk. azonban lehetővé teszi, hogy a társasági szerződésben olyan személyeket jelöljenek ki, akik az öröklés bekövetkezése esetén 30 napon belül jogosultak megváltani és forgalmi értéken kifizetni az üzletrészt az örökösnek [új Ptk. 3:170 § (2) bekezdés]. Az üzletrész megváltására a társasági szerződés nem állapíthat meg 30 napnál hosszabb határidőt (az ettől eltérő rendelkezés semmis).

További változás, hogy az új Ptk. már nem írja elő azt, hogy minden tagnak csak egy üzletrésze lehet. Korábban minden tagnak egy üzletrésze volt, új üzletrészt szerzett meg, akkor eredeti üzletrésze az átvett üzletrésszel megnövekedett. A Ptk. 3:164. §-a nem veszi át ezt a rendelkezést, ami azt jelenti, hogy adott esetben egy tagnak több

üzletrésze is lehetne, de mivel minden tagnak csak egy törzsbetéte lehet, az üzletrész pedig azon jogokat testesíti meg, ez csak elvi kérdés, valószínűleg az egy tag egy üzletrész elv él tovább.

A már létező kft.-knek könnyebbség, hogy őket a jogalkotó mentesítette az új Ptk.-nak való megfeleléssel kapcsolatban az illeték és közzétételi költségterítés megfizetése alól, feltéve, hogy a kérelem csak olyan módosítást tartalmaz, amely az új Ptk.-hoz való igazodást szolgálja. Így ha a változtatásokkal egyidejűleg a cégjegyzékben a társasággal kapcsolatban egyéb változás is történik (például székhely-, személyi változás stb.), úgy a kedvezmény nem jár.

e) - rt.

Csak zrt. alapítható a jövőben. A Ptk. hatálybalépését követően nyilvánosan működő részvénytársaság már nem alapítható, nyilvánosan működő részvénytársaság bejegyzése iránti kérelem nem nyújtható be. Már működő nyrt., amelynek részvényei nincsenek bevezetve a Ptk. szerinti tőzsdére, köteles részvényeit 2016. március 15-éig a tőzsdére bevezetni, vagy működési formájának megváltoztatásáról, illetve átalakulásáról, egyesüléséről határozni.

3. BEJEGYZÉS

a) - egyéni vállalkozó

Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének szándékáról egy elektronikus űrlapon – az Ügyfélkapun keresztül – bejelentést kell tenni.

(Az Ügyfélkapu létesítése bármely okmányirodán – megfelelő űrlap kitöltésével történik. Ügyfélkapu belépési jogosultság első alkalommal illetékmentes. Bárkinek lehet több Ügyfélkapu belépése, de a második ill. (több) belépés már illetékköteles.)

Ahhoz, hogy az elektronikus űrlapot kitölthessük, a www.nav.gov.hu oldalról telepítjük a számítógépünkre az ANYK nyomtatványkitöltő programot (a Java programmal együtt).

A bejelentkező nyomtatvány kitöltése:

A www.nyilvantarto.hu honlapon eljutunk a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala honlapjára (KEKKH) (lehet innen is: www.kekkh.hu).

Ugyanitt lehet az adatváltozást, a vállalkozás szünetelését, a vállalkozás újrafolytatását, a vállalkozás megszüntetését, az egyéni vállalkozói igazolvány igénylését, valamint hatósági bizonyítvány igénylését eszközölni.

A TUDNIVALÓK nyomtatvány soronként ad magyarázatot a kitöltéssel kapcsolatban, ahol szükséges a megfelelő jogszabályhelyet is jelöli (pl.: adózás vonatkozásában).

b) – cégjegyzés

A cégbejegyzésre (változásbejegyzésre) irányuló kérelmet a cég székhelye szerint illetékes cégbíróság részére a cégformának megfelelő, a jogi képviselő által aláírt elektronikus nyomtatványon kell – a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló (továbbiakban Ctv.) törvényben meghatározott módon és a mellékletekkel együtt – előterjeszteni. A cégbejegyzési (változásbejegyzési) eljárás nemperes eljárás, amelyre a Polgári perrendtartásról szóló törvényt kell alkalmazni.

Az eljárás során:

1. csak okirati bizonyítás folytatható le,
2. költségmentesség, illetve illeték- és költségfeljegyzési jog nem engedélyezhető.

Fontos tudni, hogy a cégbejegyzési (változásbejegyzési) eljárásban a jogi képviselő kötelező.

A cég adatainak a cégjegyzékbe történő bejegyzése főszabály szerint kérelemre történik. A cégbejegyzésre (változásbejegyzésre) irányuló kérelmet a cég szervezeti képviselője jogi képviselő útján köteles előterjeszteni.

Kötelező cégbejegyzés esetén a bejegyzési kérelem előterjesztésének határideje **a létesítő okirat aláírásától, illetve elfogadásától számított harminc nap**. Ha a cég alapításához hatósági engedély szükséges,

séges, a bejegyzési kérelem előterjesztésének határideje az engedély kézhezvételétől számított tizenöt nap.

A cég bejegyzése (változásbejegyzése) iránti kérelmet elektronikus úton kell benyújtani. A cégbírósághoz elektronikus úton benyújtott kérelmek érkezéséről a Ctv.-ben meghatározott feltételek fennállása esetén a cégbíróság elektronikus tanúsítványt, illetve változásbejegyzési kérelem esetében igazolást küld a jogi képviselőnek.

Az elektronikus cégeljáráshoz való részvételhez elengedhetetlen az elektronikus aláírás, illetőleg az időbélyegző használata, valamint elektronikus nyomtatványkitöltő program. Az illetéket és a költségtérítést is kizárólag elektronikus úton lehet befizetni. A cégbejegyzési (változásbejegyzési) eljárás során az elektronikus úton küldött okiratokat minősített elektronikus aláírással és időbélyegzővel kell ellátni, oly módon, hogy az időbélyegző alapján a minősített elektronikus aláírás használatára való jogosultság – okirat aláírásának időpontjában való – fennállása megállapítható legyen. A cégbíróság által küldött elektronikus okirat közokiratnak minősül.

A cégbíróság a cégre vonatkozó iratokat elektronikus okirat formájában tartja nyilván.

Az állami adóhatóság és a cégnyilvántartás közötti, az adóregisztrációs eljáráshoz kapcsolódó adatszolgáltatás érdekében a bejegyzési

(változásbejegyzési) kérelemben fel kell tüntetni a cégjegyzékbe bejegyzett (bejegyezni kívánt) tagok (részvényesek) – külföldi esetében is – adóazonosító számát. A tagok adóazonosító száma nem szerepel a cégjegyzékben.

A jogi képviselő feladata az általa készített okiratok mellett a cégbejegyzési (változásbejegyzési) kérelem mellékletét képező, nem általa készített okiratok (pl.: tulajdoni lap másolata, hatósági engedély, a hitelezés igazolása a pénzbetétek befizetéséről) elektronikus okirati formába történő átalakítása is.

Az eljárási illetéket és a közzétételi költségtérítést elektronikus úton kell megfizetni a bejegyzési (változásbejegyzési) kérelem benyújtását megelőzően, a céginformációs szolgálat honlapjáról letöltött illeték, valamint költségtérítési ügyazonosító szám feltüntetésével (ezt kell írni az utalásnál a közleményrovatba).

A cégbíróság a jogi képviselővel elektronikus úton közli a bejegyzési (változásbejegyzési) eljárás során hozott végzéseket.

2. Egyéni vállalkozás

1. EGYÉNI VÁLLALKOZÓVÁ VÁLÁS

Egy feltétele az egyéni vállalkozóvá válásnak a bejelentés. Azaz az erre irányuló szándékaról a természetes személy a hatósághoz az egyéni

vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény rendelkezéseinek megfelelő bejelentést tesz.

Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének és megszüntetésének bejelentése elektronikus úton, ügyfélkapun – megfelelő űrlapon – keresztül, vagy személyesen kezdeményezhető. A bejelentések ingyenesek. Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének bejelentése, a változásbejelentés, az egyéni vállalkozói tevékenység szünetelésének és megszűnésének bejelentése díj- és illetékmentes.

A bejelentésnek tartalmaznia kell:

1. a bejelentő nevét és címét,
2. nyilatkozatot arról, hogy nem állnak fenn a törvényben meghatározott kizáró okok,
3. a főtevékenységet, és a folytatni kívánt egyéb tevékenységeket – a mindenkor hatályos Önálló vállalkozók tevékenységi jegyzéke (ÖVTJ) szerinti ÖVTJ kód szerint megjelölve,
4. a székhely, valamint szükség szerint a telephely (telephelyek) és a fióktelep (fióktelepek) címét,
5. az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvényben (a továbbiakban: Art.) meghatározott további adatokat és nyilatkozatokat, amelyek az állami adóhatósághoz való bejelentkezési kötelezettség teljesítéséhez szükségesek.

Az egyéni vállalkozó a nyilvántartásban szereplő adatainak megváltozását **a változástól számított 15 napon belül köteles** az e célra

rendszeresített elektronikus űrlapon a nyilvántartást vezető szervnek bejelenteni. A változásbejelentési űrlapnak az egyéni vállalkozó családi és utónevét, nyilvántartási számát, valamint a megváltozott adatokat kell tartalmaznia. Az egyéni vállalkozó az állami adóhatóság által vezetett nyilvántartáshoz szükséges – külön törvényben rögzített – további adatokat a nyilvántartást vezető szerv útján is eljuttathatja az állami adóhatósághoz. Igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozó változásbejelentésének – ha az az igazolványban szereplő adatokat érint – feltétele, hogy az egyéni vállalkozó igazolványát a hatóságnak személyesen vagy postai úton leadja. A hatóság az igazolványt a leadás vagy a beérkezés napján érvényteleníti, és ennek tényét a nyilvántartásba bejegyzi.

Az egyéni vállalkozói tevékenység szünetelésének bejelentésével, valamint a változásbejelentéssel kapcsolatos eljárások kizárólag elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül kezdeményezhetők.

2. TEVÉKENYÉG ÉS FELELŐSSÉG

Az egyéni vállalkozás előnyei:

- könnyű létesíteni: 2010. január elsejétől az egyéni vállalkozói igazolvány kiállítása nem feltétele az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének és folytatásának, csak bejelentési kötelezettséggel jár, ráadásul kis költséggel lehet alapítani,
- sokfajta tevékenységet végezhet az egyéni vállalkozó (vannak ugyan kivételek, pl. bankot nem alapíthat, illetve bizonyos végzettség, vagy

engedély hiányában nem folytathatja a tevékenységet, pl. fordítói munka).

Az egyéni vállalkozás hátrányai:

- korlátlan felelősség: ha az üzlet megbukik, a tulajdonos személyesen felel az egyéni vállalkozás tartozásaiért,
- sokirányú szakértelmet kíván, nincs megfelelő kontroll, az egyéni vállalkozó csak magára számíthat,
- a felelősséget nem lehet megosztani,
- személyes munkavégzésen alapul,
- a veszteséget egyedül kell viselnie az egyéni vállalkozónak.

Az egyéni vállalkozó felelőssége korlátlan, a vállalkozói tevékenységéből eredő kötelezettségeiért teljes vagyónával felel.

Több tevékenységet folytathat, és több telephelyen, fióktelepen végezheti azokat. Hatósági engedélyhez kötött tevékenységét csak az engedély birtokában kezdheti meg. Az egyéni vállalkozó közreműködőként alkalmazottat, bedolgozót, segítő családtagot, és szakiskolai, szakközépiskolai tanulót foglalkoztathat.

Képesítéshez kötött tevékenységet az egyéni vállalkozó csak akkor folytathat, ha a jogszabályokban meghatározott képesítési követelményeknek ő maga vagy az adott tevékenységben személyesen közreműködő, határozatlan időre foglalkoztatott személyek között van olyan, aki megfelel. Ha az egyéni vállalkozónak több telephelye (fióktelepe) van, a

képesítési követelményekre vonatkozó előírásokat valamennyi telephelyen (fióktelepen) érvényesíteni kell.

Az egyéni vállalkozó gazdasági tevékenysége során az „egyéni vállalkozó” megjelölést (vagy annak e.v. rövidítését) és nyilvántartási számát neve (aláírása) mellett minden esetben köteles feltüntetni.

Az egyéni vállalkozó halála esetén az egyéni vállalkozó özvegye vagy örököse az egyéni vállalkozói tevékenységet folytathatja, ha azt 90 napon belül bejelenti.

A vállalkozói igazolvány lehetőség, kiváltása nem kötelező. 2010. január 1-jétől a vállalkozói tevékenység gyakorlásának nem feltétele a vállalkozói igazolvány, csupán egy feltétel van: a bejelentés. Ha az egyéni vállalkozó kéri, számára a hatóság egyéni vállalkozói igazolványt állít ki, díj ellenében. Az igazolvány az egyéni vállalkozó családi és utónevét, a törvényben meghatározott egyéb adatokat és adószámát, továbbá az igazolvány számát, a kiállítás helyét, keltét és a kiállító hatóság megnevezését tartalmazza. Az igazolvány a kiállításának napján fennálló, az egyéni vállalkozók nyilvántartásában szereplő adatokat igazolja.

Az egyéni vállalkozónak legalább egy belföldi pénzforgalmi bankszámlával kell rendelkeznie. Az első pénzforgalmi számlát a pénzforgalmi számlanyitásra kötelezett adózó adószámának közlésétől számított 15 napon belül kell megnyitni.

3. SZÜNETELÉS

Az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységét legalább 1 hónapig és legfeljebb 5 évig szüneteltetheti. Egyéni vállalkozói tevékenység szüneteltethető, ez egy speciális lehetőség, ezt cégek például nem tehetik meg.

Amennyiben az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységét szüneteltetni kívánja, köteles azt a változásbejelentési úrlapon a nyilvántartást vezető szervnél megfelelő módon bejelenteni, amely a szünetelés tényét és kezdő időpontját az egyéni vállalkozók nyilvántartásába bejegyzi. A nyilvántartást vezető szerv a szünetelésről haladéktalanul, elektronikus úton értesíti az állami adóhatóságot, a nyugdíjbiztosítási szervet, a Központi Statisztikai Hivatalt.

A lényege, hogy tartama alatt az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységet nem végezhet, egyéni vállalkozói tevékenységhez kötődő új jogosultságot nem szerezhet, új kötelezettséget nem vállalhat. Az egyéni vállalkozó tevékenységének folytatása során a szünetelésig keletkezett és azt követően esedékessé váló fizetési kötelezettségeit a szünetelés ideje alatt is köteles teljesíteni.

A tevékenység folytatását ugyanúgy bejelentheti, a tevékenység folytatásának kezdő napja a bejelentést követő nap. A nyilvántartást vezető szerv a szünetelés záró napját bejegyzi az egyéni vállalkozók nyilvántartásába, és értesíti a megfelelő szerveket.

4. EGYÉNI VÁLLALKOZÁS MEGSZÜNTETÉSE

1. ha az egyéni vállalkozó tevékenysége megszüntetését bejelenti a bejelentés napján,
2. ha az egyéni vállalkozó egyéni céget alapított, vagy az egyéni cég tagjává vált,
3. az egyéni vállalkozó halála napján,
4. az egyéni vállalkozó cselekvőképességének korlátozását vagy kizárását kimondó bírósági határozat jogerőre emelkedésének a napján,
5. ha az adóhatóság törölte az egyéni vállalkozó adószámát,
6. a törvényben meghatározott kizáró ok bekövetkezése esetén.

A hatóság az egyéni vállalkozói tevékenység folytatását megtiltja, ha

1. az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdését vagy folytatását kizáró ok áll fenn,
2. ha a szünetelés kezdőnapját követően öt év eltelt,
3. ha az egyéni vállalkozó a tevékenységek egyikét sem folytathatja jogszerűen.

A nyilvántartást vezető szerv azt az egyéni vállalkozót, akinek az egyéni vállalkozói tevékenységre való jogosultsága megszűnt, az illetékes hatóság értesítése alapján a jogosultság megszűnésének napjával hivatalból törli a nyilvántartásból, és erről az egyéni vállalkozót tájékoztatja. A nyilvántartást vezető szerv a nyilvántartásból való törlésről és annak időpontjáról haladéktalanul, elektronikus úton tájékoztatja az állami adóhatóságot, a

nyugdíjbiztosítási alap kezeléséért felelős nyugdíjbiztosítási szervet, a Központi Statisztikai Hivatalt, valamint a hatóságot.

3. Egyéni cég

1. EGYÉNI CÉG ALAPÍTÁSA

Az egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő természetes személy, azaz a már egyéni vállalkozó az, aki egyéni céget alapíthat (ha nem szünetelteti tevékenységét).

Ez a forma egy egyszemélyes cég, azaz szerepel a cégnyilvántartásban, és létesítő okirat kell a bejegyzéséhez, azaz létrejöttéhez. Az egyéni cég jogi személyiséggel nem rendelkező jogalany, amely a cégnyilvántartásba történő bejegyzéssel jön létre, jogképes, cégneve alatt jogokat szerezhet és kötelezettségeket vállalhat, így különösen tulajdont szerezhet, szerződést köthet, pert indíthat és perelhető. Egy természetes személy kizárólag egy egyéni cég tagja (alapítója) lehet.

Az alapításhoz közjegyző által készített közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalt alapító okiratra van szükség, amelyet a tagnak (alapítónak) alá kell írnia. Az alapító okirat aláírásának legkorábbi napja az egyéni vállalkozói nyilvántartásba vételt követő nap. Az alapító okirat az egyéni cég működésének és gazdálkodásának alapokmánya, tartalmát a tag – jogszabályok keretei között – szabadon állapíthatja meg.

Alapító okirat elkészítésén kívül szükség van a bejegyzésre. Ehhez az alapítást, az alapító okirat aláírásától számított legfeljebb 30 napon belül – bejegyzés és közzététel végett – be kell jelenteni a cégbíróságnak. Az adatoknak a cégbírósági bejelentése a tag kötelezettsége, melynek elektronikus úton köteles eleget tenni. Különbség a gazdasági társaságokhoz képest, hogy nincs előtársasági forma, az egyéni cég a bejegyzés napján jön létre, ezt megelőzően nem kezdheti meg működését. Az egyéni cég gazdasági társasággá alakulhat át.

2. EGYÉNI CÉG MEGSZŪNÉSE

Az egyéni cég megszűnik, ha:

1. az alapító okiratban meghatározott időtartam eltelt vagy más megszűnési feltétel megvalósult,
2. elhatározza jogutód nélküli megszűnését,
3. elhatározza jogutódlással történő megszűnését (átalakulását),
4. a cégbíróság megszűntnek nyilvánítja,
5. a cégbíróság hivatalból elrendeli törlését,
6. a bíróság felszámolási eljárás során megszünteti.

Az egyéni cégre vonatkoznak a felszámolás, a végelszámolás és a csődeljárás szabályai.

3. VAGYON ÉS FELELŐSSÉG

Az egyéni cég az alapító okiratban meghatározott jegyzett tőkével alakul, ahogy más cégeknél is, elsősorban ez a cég kötelezettségeinek fedezete.

A tagok felelősségét az dönti el, hogy a cég tőkéjét meghaladó kötelezettségek teljesítéséért korlátlan vagy korlátolt felelősséggel tartoznak a tagok. Ez alapján különböztetünk meg korlátolt és korlátlan mögöttes felelősséget.

Az egyéni cég esetében – szemben a más cégekkel – a felelősség formája választható. A tag választása szerint korlátlan vagy korlátolt mögöttes felelősséget vállalhat. Erről, valamint korlátolt felelősség választása esetén annak mértékéről, az egyéni cég alapító okiratában köteles nyilatkozni.

	Korlátlan mögöttes felelősség	Korlátolt mögöttes felelősség
Ki felel a cég kötelezettségeiért?	egyéni cég kötelezettségeiért elsősorban az egyéni cég felel vagyonával	egyéni cég kötelezettségeiért az egyéni cég felel vagyonával
mögöttes felelősség	Cég vagyona a követelést nem fedezi, a tag saját vagyonával korlátlanul felel.	Az alapító okiratban meg kell határozni a pótbefizetés összegét, amelynek erejéig az egyéni cég tartozásaiért az alapító saját vagyonával felel.
egyéb szabály	A korlátlan mögöttes felelősséggel működő egyéni cég és tagja nem lehet gazdasági társaságban korlátlanul felelős tag.	

4. A közkereseti (kkt.) és a betéti (bt.) társaság

1. KKT., BT. FOGALMA

Jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaságok. Mindkét társasági forma személyegyesítő jellegű, vagyis a tagok személyes együtt-

működését alapozza meg a társasági szerződés, amely a létesítő okirata. Létrejöttéhez a létesítő okirat, tőke és bejegyzés szükséges a cégnyilvántartásba. Az ilyen társaságok általában alacsony tőkével és kisebb taglétszámmal működő kisvállalkozások, ahol igen fontos a tagok között az egyetértés, a kölcsönös bizalom.

A közkereseti társaság (**kkt.**) létesítésére irányuló társasági szerződés megkötésével a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy a társaság gazdasági tevékenységének céljára a társaság részére vagyoni hozzájárulást teljesítenek, és a társaságnak a társasági vagyon által **nem fedezett kötelezettségeiért korlátlanul és egyetemlegesen helytállnak**. A közkereseti társaság elnevezést – vagy annak «kkt.» rövidítését – a társaság cégnevében fel kell tüntetni.

A betéti társaság (**bt.**) létesítésére irányuló társasági szerződés megkötésével a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy a társaság gazdasági tevékenységének céljára a társaság részére vagyoni hozzájárulást teljesítenek. **Legalább az egyik tag (a továbbiakban: beltag) vállalja, hogy a társaságnak a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeiért a többi beltaggal egyetemlegesen köteles helytállni, míg legalább egy másik tag (a továbbiakban: kültag) a társasági kötelezettségekért – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – nem tartozik helytállási kötelezettséggel.** A betéti társaság elnevezést – vagy annak „bt.” rövidítését – a társaság cégnevében fel kell tüntetni.

2. KKT. ÉS BT. ALAPÍTÁS

Gazdasági társaságot általában bármely külföldi és belföldi természetes és jogi személy, illetve gazdasági társaság alapíthat. A közkereseti és betéti társaság esetében a korlátlan tagi felelősség miatt vannak bizonyos korlátozások, illetve kizáró rendelkezések.

Természetes személy egyidejűleg egy gazdasági társaságban lehet korlátlanul felelős. Így például nem lehet ugyanaz a személy két bt. beltagja, de lehet egy bt. beltagja egy másik kültagja.

Közkereseti és betéti társaság nem lehet gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja, azaz nem lehet másik közkereseti társaságban tag és betéti társaságban beltag, de lehet tag pl.: kft.-ben.

Kiskorú személy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja nem lehet.

Kkt., bt. alapítása az általános szabály szerint történik: első lépés a létesítő okirat, itt a társasági szerződés megkötése. Ez a megfelelő szerződésminta kitöltésével is elkészíthető. Ez esetben a társasági szerződés tartalmát kizárólag a kitöltött szerződésmintában foglalt rendelkezések alkotják (ld: www.afeosz.hu-Tudástár –Cégjogi tudnivalók). A létesítő okiratot közjegyzői okiratba vagy ügyvéd, illetve valamelyik alapító jogtanácsosa által ellenjegyzett magánokiratba kell foglalni, és 30 napon belül bejegyzési kérelmet kell benyújtani a cégbírósághoz. A cégbíróság 50 000 Ft-tól 900 000 Ft-ig terjedő pénzbírsággal sújtja azt, aki a bejegy-

zési kérelem előterjesztésének kötelezettségét késedelmesen teljesíti. A sikeres alapítási folyamat a cégbírósági bejegyzéssel és ennek közzétételével zárul. A cégeljárásban kötelező a jogi képviselő.

3. VAGYON

A társasági vagyon az alapításkor, a valamennyi tag által kötelezően teljesítendő vagyoni hozzájárulásból tevődik össze, a tag a teljesített hozzájárulást nem követelheti vissza. A tagok vagyoni hozzájárulása pénzbeli hozzájárulásból, illetve a tagok által a társaság javára szolgáltatott nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásból állhat.

A nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás bármilyen vagyoni értékkel rendelkező dolog, szellemi alkotáshoz fűződő vagy egyéb vagyoni értékű jog – ideértve az adós által elismert vagy jogerős bírósági határozaton alapuló követelést is – lehet. A tag munkavégzésre, személyes közreműködésre, illetve szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalását nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként figyelembe venni nem lehet.

Nincs törvényi előírás arra, mikor kell a vagyoni hozzájárulást rendelkezésre bocsátani, így erről a tagok szabadon állapodhatnak meg. A társasági szerződésben azonban erről mindenképpen rendelkezni kell, mert a vagyoni hozzájárulás rendelkezésre bocsátása idejének a meghatározása kötelező minimális szerződési tartalom.

Az egyes tagok vagyoni hozzájárulásának mértéke meghatározza a társaság nyereségéből őket megillető hányadot, a veszteséget is ilyen arányban kell viselniük. A társaság a tag részére tárgyévi adózott eredménye, illetve szabad eredménytartaléka terhére teljesíthet kifizetést vagy más vagyoni szolgáltatást. Semmis a létesítő okirat azon rendelkezése, amely valamely tagot a nyereségből vagy a veszteség viseléséből teljesen kizár.

Jellemző a tagok személyes közreműködése a társaság tevékenységében, ezért a társasági szerződés rendelkezése – vagy a többi taggal való külön megállapodás alapján – díjazás illetheti meg a tagot.

4. FELELŐSSÉG

A társaság kötelezettségeiért elsősorban a társaság felel vagyonával. A társasági vagyont éppen azért kötelező létrehozni, hogy megfelelő alapot teremtsen a társaság működéséhez, hogy a társaság kötelezettségeinek fedezetéül szolgáljon.

Amennyiben a társasági vagyon a követelést nem fedezi, a társaság kötelezettségeiért a kkt. tagjai és a bt. beltágjai saját vagyonukkal korlátlanul és egyetemlegesen felelnek.

A kkt. tagjainak, bt. beltágjainak felelőssége mögöttes, vagyis csak akkor áll be, ha a társasági vagyon nem volt elegendő a követelés kielégítésére. Ha viszont sor kerül a kkt. tagok, bt. beltágok helytállására, akkor felelőségük korlátlan, vagyis a teljes magánvagyonukra is kiterjedő és egyetem-

leges, vagyis bármelyikükkel szemben az egész követelés érvényesíthető. És a teljesítő tag megtérítési igénnyel fordulhat a többi vele egy sorban felelős taggal szemben. A törvény szerint a társaságba újonnan belépő kkt. tag, bt. beltág is a többi taggal azonos módon, tehát korlátlanul és egyetemlegesen lesz felelős **a belépése előtt** keletkezett társasági kötelezettségekért, azonban a társasági szerződés ettől eltérően is rendelkezhet.

Korlátozott felelősség, a betéti társaság kültagjának felelőssége, ő (ők) csak a társasági szerződésben vállalt vagyoni betétje szolgáltatására köteles, a társaság kötelezettségeiért azonban nem felel. Ha tehát a kültag betétjét a társasági tartozások felemésztik, őt sem újabb befizetésre, sem a társasági tartozások kiegyenlítésére nem lehet kötelezni.

A társaságtól megváló tag, bt. beltág a **tagsági jogviszonya megszűnésétől számított öt évig ugyanúgy felel** a társaságnak harmadik személlyel szemben fennálló, a tagsági jogviszonya megszűnése előtt keletkezett tartozásáért, mint ahogy a tagsági jogviszonya fennállta alatt felelt. Igaz ez arra a kültagra is, aki korábban a társaság beltágja volt.

5. SZERVEZET

A gazdasági társaságok jellemzője az, hogy mivel több tagból állnak, szükség van a döntések meghozatala és végrehajtása érdekében egy szervezetrendszerre. Ennek alapvető szabályait a törvény (Ptk.) rögzíti.

a) *legfőbb szerv – a tagok gyűlése*

A közkereseti társaság és a betéti társaság legfőbb szerve a tagok gyűlése, amelynek tevékenységében való részvétel lehetőségét valamennyi tag számára biztosítani kell. A tagok gyűlése határoz a társaság mindazon ügyében, amelyet törvény vagy a társasági szerződés a társaság legfőbb szervének a hatáskörébe utal. A tagok gyűlése legalább háromnegyedes szótöbbséggel meghozott határozattal bármely kérdés eldöntését a saját hatáskörébe vonhatja.

A tagok ülés tartása nélkül írásbeli vagy más bizonyítható módon történő szavazás útján is határozhatnak, kivéve, ha bármely tag az ülés megtartását igényli. A társasági szerződés az ülés tartása nélküli határozathozatal lehetőségét ki is zárhatja.

A határozathozatal során valamennyi tagnak azonos mértékű szavazata van. A társasági szerződés ettől eltérően rendelkezhet, de legalább egy szavazat minden tagot megillet.

Főszabályként szótöbbséggel hozza meg határozatát, a vezető tisztségviselők visszahívása esetében háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozat szükséges.

Valamennyi tag egyhangú szavazatával meghozott határozat kell:

1.a társasági szerződés módosításához (kivéve, ha a cégnévben, székhelyben, telephelyben, fióktelepben történik változás, mert ahhoz elegendő egyszerű szótöbbség), valamint

2.a társaság átalakulásának, egyesülésének, szétválásának és jogutód nélküli megszűnésének az elhatározásához.

b) operatív ügyintézés - ügyvezetés, képviselet

Az ügyvezetés körébe tartozik minden, a társaság szokásos üzleti tevékenységébe tartozó kérdés eldöntése, ha csak azt a törvény vagy társasági szerződés nem utalja a társaság legfőbb szervének a hatáskörébe.

Ha a társasági szerződés eltérően nem rendelkezik, a társaság ügyvezetésére mindegyik tag időbeli korlátozás nélkül jogosult. A társasági szerződésben a tagok az ügyvezetéssel egy vagy több tagot is megbízhatnak; ebben az esetben a többi tag ügyvezetésre nem jogosult.

Az ügyvezetésre jogosult tagok mindegyike önállóan járhat el. Az ügyvezetésre jogosult tag a másik ilyen tag tervezett vagy már megtett intézkedése ellen tiltakozhat. Ebben az esetben a tagok gyűlése jogosult az intézkedés felülbírálatára, és akkor a még meg nem tett intézkedés a – halaszthatatlan intézkedés kivételével – mindaddig nem tehető meg.

A társasági szerződés úgy is rendelkezhet, hogy több ügyvezetésre jogosult tag csak együttesen járhat el. Egyetértés hiányában bármelyikük jogosult az adott kérdésben a tagok gyűlésének a döntését kérni.

A társaság törvényes képviselői az ügyvezetésre jogosult tagok.

Betéti társaság esetén ügyvezetésre főszabályként a beltág jogosult. A kültag a társaság ügyvezetésére kizárólag akkor jogosult, ha a társaságnak nem maradt vezető tisztségviselője, a társasági szerződés módosításáig vagy a szerződés módosításának hiányában a jogutód nélküli megszűnésig vagy a felszámoló kirendeléséig az a tag minősül vezető tisztségviselőnek, aki megfelel a vezető tisztségviselőkre vonatkozó törvényi előírásoknak. Ebben az esetben a társaság vezető tisztségviselője kültag is lehet. Ha a társaságnak nem maradt ilyen tagja, a társaság részére a nyilvántartó bíróság felügyelőbiztost rendel ki.

6. KKT., BT. MEGSZŪNÉSE

A gazdasági társaságok – így a közkereseti (kkt.) és a betéti társaság (bt.) – jogutódlással (átalakulás) vagy jogutód nélkül szűnik meg. Ennek elhatározásához a tagok gyűlésének egyhangú határozata szükséges.

A közkereseti társaság megszűnésének további speciális oka, ha tagjainak száma egy főre csökken (6 hónapon át egy taggal is működhet). A betéti társaság megszűnik, amikor a társaságból valamennyi beltág, illetve valamennyi kültag kiválik. Azonban mindkét esetben van

lehetőséget arra, hogy a beltág(ok) nélkül maradt kültág(ok), illetve a kültág(ok) nélkül a beltág(ok) 6 hónapos határidővel elhatározhassák a társaság továbbvitelét új bel-, illetve kültág beléptetésével, vagy akár a cég közkereseti társaságként való továbbvitelét is elhatározhatják, amely a tagok gyűlésének egyhangú határozatával lehetséges, mivel szerződésmódosításnak minősül.

5. A korlátolt felelősségű társaság (kft.)

1. A KFT. FOGALMA, JELLEMZŐK, VAGYON

A korlátolt felelősségű társaság (kft.) olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott összegű törzsbetétekből álló törzstőkével alakul, és amelynél a tag kötelezettsége a társasággal szemben törzsbetéteinek szolgáltatására és a társasági szerződésben megállapított egyéb vagyoni értékű szolgáltatásra terjed ki. A társaság kötelezettségeiért – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a tag nem köteles helytállni. Azaz a tagok mögöttes felelőssége a társaság tartozásaiért korlátolt. A korlátolt felelősségű társaság (kft.) jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság.

Kft.-t bárki alapíthat közös gazdasági tevékenység folytatására, természetes személyek és jogi személyek is. A kft. kis és nagy taglétszámú egyaránt lehet (1-30 főig célszerű alapítani). További fontos tényező, hogy a tagok előre meghatározott összegű törzsbetétekből álló törzstőkével alapítják. **Ez a törzstőke nem lehet kevesebb, mint 3**

millió forint. A törzstőke a tagok törzsbetéteinek összességéből áll. A törzsbetét a tagok vagyoni hozzájárulása, amely pénzbeli betétből, illetve nem pénzbeli betétből tevődik össze.

A nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás bármilyen vagyoni értékkel rendelkező dolog, szellemi alkotáshoz fűződő vagy egyéb vagyoni értékű jog – ideértve az adós által elismert vagy jogerős bírósági határozaton alapuló követelést is – lehet. A tag munkavégzésre vagy más személyes közreműködésre, illetve szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalása nem lehet nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás.

A tagok törzsbetétei különböző mértékűek lehetnek, az egyes törzsbetétek mértéke azonban nem lehet kevesebb százezer forintnál. A nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást a társasági szerződésben szabályozott időben és módon kell a társaság rendelkezésére bocsátani. Ha alapításkor a nem pénzbeli hozzájárulás értéke eléri a törzstőke felét, akkor ezt a nyilvántartásba-vételi kérelem benyújtásáig teljes egészében a társaság rendelkezésére kell bocsátani. Ha a nem pénzbeli hozzájárulást a társaság alapításakor nem bocsátották teljes egészében a társaság rendelkezésére, akkor ezt a társaság cégbejegyzésétől számított három éven belül teljesíteni kell.

Jellemzők:

- A tag(ok) kötelezettsége a társasággal szemben a törzsbetéteinek szolgáltatására és a társasági szerződésben megállapított egyéb vagyoni értékű szolgáltatásra terjed ki (apport).

- Apport lehet szellemi alkotás (például találmány), vagyoni értékkel rendelkező forgalomképes (azaz eladható) dolog (például gép, jármű, ingatlan).
- A törzsbetét a tag vagyoni hozzájárulása, az egyes törzsbetétek értéke nem lehet kevesebb 100 000 Ft-nál. A társaság kötelezettségeiért a tag nem köteles helytállni.

Korábban a kft. alapításának kötelező törvényi feltétele 500 000 Ft induló, jegyzett tőke befizetése volt. 2014. március 15-től ez az összeg 3 000 000 Ft-ra emelkedett.

A már működő, 3 millió forint alatti törzstőkével rendelkező cégeknél a kötelező törzstőkeemelés határideje 2016. március 15. Feltéve, ha alapító okiratukat nem kell addig semmilyen kérdésben módosítani. Amennyiben mégis, úgy az első módosításkor a törzstőke emelésének is meg kell történnie.

Amennyiben a kft. nem képes, vagy nem akarja törzstőkéjét megemelni a jogszabályi kötelező szintre, úgy köteles átalakulni vagy egyesülni más gazdasági társasággal oly módon, hogy a jogutód jogi személy már megfeleljen a Ptk. vonatkozó rendelkezéseinek.

A kft. alapító okiratának neve a társasági szerződés, míg a kft. legfőbb szerve a taggyűlés. Egyszemélyes kft. alapító okiratának neve: alapító okirat.

A kft. alapítás illetéke a hatályos illetéktörvény szerint hagyományos eljárásban 100 000 Ft, egyszerűsített eljárásban 50 000 Ft. A hagyományos eljárásban közzétételi díjat is fizetni kell.

Először el kell döntenie, hogy milyen összegű törzsbetéttel kíván részt venni a társaságban. 100 ezer forintnál nem lehet kevesebb a kft.-ben egy tag törzsbetétje, illetve arra is oda kell figyelni, hogy 10 ezer forinttal oszthatónak kell lenni. Fontos, hogy a törzsbetét nem feltétlenül tükrözi a szavazati arányokat, és az eredményből való részese-dést, azaz meg lehet állapodni a társasági szerződésben úgy, hogy az előbb említett kérdésekben a törzsbetétek arányától eltérnek. A társasági szerződés szerződésminta használatával is elkészíthető, amelyet minden tagnak alá kell írni.

Amennyiben 50-50 %-os tulajdoni arányban hozzák létre a társaságot, akkor az szinte minden esetben azt jelenti, hogy csak egyhangúlag lehet döntéseket hozni. Nem lehet például megszüntetni a társaságot, ha a másik tag nem akarja.

A kft. bejegyzését követően a tagok jogait és a társaság vagyonából őket megillető hányadot az üzletrész testesíti meg. Azonos mértékű üzletrészhez azonos tagsági jogok fűződnek. Minden tagnak csak egy üzletrésze lehet.

A társaság törzstőkéje az egyes tagok törzsbetéteinek összességéből áll. A törzsbetét a tagok vagyoni hozzájárulása, amely pénzbeli

betétből, illetve nem pénzbeli betétből áll. Nem fizethető osztalék, ha a cégbejegyzési kérelem benyújtásáig a tagok a pénzbeli hozzájárulás legalább 50%-át nem fizetik be, vagy egyébként a be nem fizetett részt a bejegyzéstől számított egy éven belül nem rendezik. Akkor kötelező a kft. alapítása idején a teljes apportot rendelkezésre bocsátani, ha értéke eléri legalább a törzstőke felét. Egyéb esetekben a cégbejegyzéstől számított 3 éven belül kell beszolgáltatni. Azok a társasági tagok, akik valamely tag nem pénzbeli betétjét tudomásuk ellenére a szolgáltatáskori értéket meghaladó értékkel fogadtatták el a társasággal, vagy akik a kft. alapítása során egyébként csalárd módon jártak el, korlátlanul és egyetemlegesen felelnek minden ebből eredő kárért.

Kft. tagjai főszabály szerint csak tőkeszolgáltatásra kötelezettek, de emellett lehet személyes közreműködés is a társaság tevékenységében.

A társaságnak van egy legfőbb szerve, ezt hívjuk taggyűlésnek. A társaság ügyeinek intézését és a társaság képviselét a tagok közül vagy kívülálló személyek köréből választott egy vagy több ügyvezető látja el. A társaság megszűnésének elhatározásához a taggyűlésnek legalább háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges. Ha a társaság tagjainak száma egy főre csökkent, a társaság nem szűnik meg, hanem egyszemélyes társaságként, az arra vonatkozó szabályok alkalmazásával tovább működik. A társaság nem működhet ügyvezető

nélkül. Az ügyvezetői feladatokat megbízási viszonyban, vagy munkaviszonyban lehet ellátni. Ügyvezető lehet a társaság tagja is.

A társaság a tagok javára a társaság saját tőkéjéből kizárólag osztalék és osztalékelőleg címen teljesíthet kifizetést a számviteli törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén.

a) - egyszemélyes kft.

Az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságnál a taggyűlési hatáskörbe tartozó kérdésekben az egyedüli tag dönt. Az egyszemélyes társaság tagjának felelőssége korlátolt, nem hasonlít a beltárhoz vagy egyéni vállalkozóhoz. Az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság tagjának felelősségére a minősített többséget biztosító befolyásra vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell. Ha a társaság jogutód nélkül megszűnik, a ki nem elégített követelésekért a hitelező keresete alapján a minősített többséggel rendelkező tag köteles helytállni, feltéve, hogy a jogutód nélküli megszűnésre a minősített többséggel rendelkező tag hátrányos üzletpolitikája miatt került sor. Ez a rendelkezés végelszámolással történő megszűnés esetén nem alkalmazható. Így tulajdonos kiskorú személy is lehet, de vezető tisztségviselőnek csak nagykorú cselekvőképes személy jelölhető ki. Az egyszemélyes kft. alapításakor tisztában kell lenni azzal, hogy az egyszemélyes társaság egyedüli tagja csak akkor állhat munkaviszonyban a társasággal, ha azt a társasági szerződés kifejezetten megengedi.

2. SZERVEZET

A korlátolt felelősségű társaságnak két általánosan kötelező szervezeti egysége van. Az egyik a taggyűlés, vagyis a tagok összességének ügdyöntő testülete, amely a társaság legfőbb döntéshozó szerve, a másik pedig az ügyvezető (vagy több személy megválasztása esetén: ügyvezetők), aki(k) a társaság képviselőjét látja (látják) el, valamint intézi(k) a társaság ügyeit. Ezenkívül az esetek többségében felügyelő bizottságot és könyvvizsgálót is választanak, bár ez nem minden esetben szükséges.

a) legfőbb szerv - a taggyűlés

A taggyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik: a számviteli törvény szerinti **beszámoló elfogadása, pótbefizetés** elrendelése és visszatérítése; osztalékfelosztás fizetésének elhatározása; elővásárlási jog gyakorlása a társaság által; üzletrész kívülálló személyre történő átruházásánál a beleegyezés megadása; eredménytelen árverés esetén döntés az üzletrészről. Továbbá az üzletrész felosztásához való hozzájárulás és az üzletrész bevonásának elrendelése; a tag kizárásának kezdeményezéséről való határozat; az ügyvezető megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása; a **felügyelőbizottság tagjainak** megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása; a **könyvvizsgáló megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása**. Továbbá **olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelyet a társaság saját tagjával, ügyvezetőjével**

vagy azok közeli hozzátartozójával illetve élettársával köt.

Továbbá a tagok, az ügyvezetők, a felügyelőbizottsági tagok, illetve a könyvvizsgáló elleni követelések érvényesítése; a társaság beszámolójának, ügyvezetésének, gazdálkodásának könyvvizsgáló által történő megvizsgálásának elrendelése; az elismert vállalatcsoport létrehozásának előkészítéséről és az uralmi szerződés tervezetének tartalmáról való döntés, az uralmi szerződés tervezetének jóváhagyása; a társaság **jogutód nélküli megszűnésének, átalakulásának elhatározása; a társasági szerződés módosítása; a törzstőke** felemelésének és leszállításának elhatározása; törzstőkeemelés esetén a tagok elsőbbségi jogának kizárása; törzstőkeemelés során az elsőbbségi jog gyakorlására jogosultak kijelölése; törzstőke felemelésekor, illetve az elsőbbségi jog gyakorlása esetén a törzsbetétek arányától való eltérés megállapítása; törzstőke leszállításakor a törzsbetétek arányától való eltérés megállapítása; mindazon ügyek, amelyeket törvény vagy a társasági szerződés a taggyűlés kizárólagos hatáskörébe utal.

A taggyűlésen a korlátolt felelősségű társaság tagjai személyesen, illetőleg – közokiratba, illetőleg teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazással – meghatalmazott képviselőjük útján vehetnek részt.

A taggyűlés akkor határozatképes, ha azon a törzstőke legalább fele, vagy a leadható szavazatok többsége képviselve van. A társasági szerződés, jogszabály ennél nagyobb részvételi arányt is előírhat. A társasági szerződés rendelkezhet a taggyűlés olyan módon történő meg-

tartásáról is, hogy a tagok a taggyűlésen nem közvetlen személyes jelenléttel, hanem a társasági szerződésben foglaltak szerint, erre alkalmas, a tagok közötti párbeszédet, illetve vitát korlátozás nélkül lehetővé tevő elektronikus hírközlő eszköz közvetítésével vesznek részt. A taggyűlés ilyen módon történő megtartása esetén nem alkalmazhatók olyan elektronikus hírközlő eszközök, amelyek nem teszik lehetővé a taggyűlésen részt vevők személyének megállapítását. Ha a taggyűlésen hozott határozatot be kell nyújtani a cégbírósághoz, a felvétel alapján jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet az ügyvezető hitelesít.

Ha a társasági szerződés úgy rendelkezik, a tagok taggyűlés tartása nélkül is határozhatnak a taggyűlés hatáskörébe tartozó ügyekben. A társasági szerződés előírhatja, hogy a tagok meghatározott hányadának vagy bármely tagnak a kérésére össze kell hívni a taggyűlést a határozattervezet megtárgyalására.

A taggyűlést fősabály szerint az ügyvezető (ügyvezetők) hívhatja össze. Az ügyvezető késedelem nélkül köteles összehívni a taggyűlést, ha a társaság saját tőkéje veszteség miatt a törzstőke felére csökkent, vagy a törzstőke összege törvényben meghatározott minimum szint alá csökkent, illetőleg társaságot fizetéseképtelenség fenyegeti.

Ha a társaságnak nem maradt ügyvezetője a taggyűlést bármelyik tag összehívhatja. Ha erre a változás bekövetkeztétől számított 30 napon belül nem került sor, vagy az nem lehetséges, akkor a taggyűlést bármelyik tag vagy hitelező kérelmére a cégbíróság hívja össze.

b) – operatív ügyintézés - az ügyvezető

A társaság ügyeinek intézését és a társaság törvényes képviselőjét a tagok közül vagy harmadik személyek köréből a taggyűlés által választott egy vagy több ügyvezető látja el. A társasági szerződés úgy is rendelkezhet, hogy valamennyi tag jogosult az ügyintézésre és képviselőre; ilyenkor őket kell ügyvezetőnek tekinteni, amennyiben megfelelnek a vezetői tisztségviselőkre vonatkozó általános rendelkezéseknek.

Az üzletvezető feladata a tagnyilvántartás (tagjegyzék) vezetése. Az ügyvezető köteles a tagjegyzéket, illetve - az adatok változása esetén - a módosított tagjegyzéket a cégbíróságnak elektronikus úton benyújtani.

Ha a társasági szerződés másként nem rendelkezik, a vezető tisztségviselőket határozott időre, **de legfeljebb öt évre kell megválasztani**, illetve a társasági szerződésben kijelölni. Ha a társasági szerződésben a vezető tisztségviselői megbízás időtartamáról a tagok (részvényesek) nem rendelkeznek, a vezető tisztségviselőt öt évre megválasztottnak kell tekinteni, kivéve, ha a gazdasági társaság ennél rövidebb időtartamra jött létre.

c) - felügyelő bizottság

A korlátolt felelősségű társaság akkor köteles felügyelő bizottságot létrehozni, ha a társaság teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavál-

lalóinak száma éves átlagban 200 főt meghaladja és az üzemi tanács nem mondott le a felügyelőbizottságban való munkavállalói részvételről. Ebben az esetben a felügyelőbizottság tagjainak egyharmada a munkavállalók képviselőiből áll.

d) - a könyvvizsgáló

A gazdasági társaság legfőbb szerve által választott könyvvizsgáló feladata, hogy gondoskodjon a számviteli törvényben meghatározott könyvvizsgálat elvégzéséről, és ennek során mindenképp annak megállapításáról, hogy a gazdasági társaság **számviteli törvény szerinti beszámolója megfelel-e a jogszabályoknak, továbbá megbízható és valós képet ad-e a társaság vagyoni és pénzügyi helyzetéről, működésének eredményéről.** Ha a számviteli törvény a gazdasági társaság számára a könyvvizsgálati szolgáltatás igénybevételét kötelezővé teszi, vagy azt a gazdasági társaság társasági szerződése egyébként előírja, a gazdasági társaság legfőbb szerve megválasztja a társaság könyvvizsgálóját és meghatározza a könyvvizsgálóval kötendő szerződés lényeges elemeinek tartalmát. A felsoroltakon kívül is kötelező a könyvvizsgáló választása, ha azt törvény – a köztulajdon, közpénzek vagy a hitelezők védelme érdekében – előírja.

Minden olyan esetben, amikor a könyvvizsgálat a számviteli törvény vagy más jogszabály előírásai szerint nem kötelező, a vállalkozó dönthet arról, hogy a beszámoló felülvizsgálatával könyvvizsgálót bízik meg.

Nem kötelező a könyvvizsgálat, ha az üzleti évet megelőző két üzleti év átlagában a vállalkozó éves (éves szintre átszámított) nettó árbevétele nem haladta meg a 200 millió forintot, és az üzleti évet megelőző két üzleti év átlagában a vállalkozó által átlagosan foglalkoztatottak száma nem haladta meg az 50 főt.

3. FELELŐSSÉG

A tag felelőssége csak a törzsbetétjére korlátozódik, a társaság kötelezettségeiért a tag nem felel. A tag(ok) kötelezettsége a társasággal szemben a törzsbetétének szolgáltatására és a társasági szerződésben megállapított egyéb vagyoni értékű szolgáltatásra terjed ki (apport).

A törzsbetét a tag vagyoni hozzájárulása, az egyes törzsbetétek értéke nem lehet kevesebb 100 000 Ft-nál. A társaság kötelezettségeiért a tag nem köteles helytállni.

A társaság teljes felelősséggel – egész vagyonával – felel tartozásaiért a hitelezők felé. A tagok felelőssége ezzel szemben korlátozott, mert – bizonyos törvényi kivételektől eltekintve – csak törzsbetétjük összegéig tartoznak helytállni a társasággal szembeni követelésekért.

A tag a társasággal szemben felel a törzsbetét szolgáltatásáért, valamint az esetlegesen a társasági szerződésben előírt pótbefizetések és vállalt mellékszolgáltatások teljesítéséért.

a) - a mellékszolgáltatás

A társaság tagjai törzsbetétjük szolgáltatásán kívül egyéb vagyoni értékű szolgáltatás (mellékszolgáltatás) teljesítésére is kötelezettséget vállalhatnak. A tagok által – nem választott tisztségviselőként – végzett személyes munkavégzés is mellékszolgáltatásnak minősülhet, ha nem munkaviszonyon vagy polgári jogi jogviszonyon alapul. A mellékszolgáltatásért a tagot külön díjazás illetheti meg. Az üzletrész átruházása a mellékszolgáltatási kötelezettséget megszünteti, kivéve, ha azt az üzletrész megszerzője a társaság hozzájárulásával átvállalja.

b) - az üzletrész

Az üzletrész a törzsbetéthez kapcsolódó tagsági jogok és kötelezettségek összessége. Az üzletrész a társaság nyilvántartásba vételével keletkezik. Az üzletrész mértéke a tagok törzsbetétjéhez igazodik. Az azonos mértékű üzletrészhez azonos tagsági jogok fűződnek, azonban a társasági szerződés egyes üzletrészeket a többiekétől eltérő tagsági jogokkal ruházhat fel. Minden tagnak csak egy törzsbetéte lehet, így ha egy tag egy másik üzletrészt is megszerez, akkor eredeti törzsbetéte a másik üzletrésszel megnövekszik.

Egy üzletrésznek több jogosultja is lehet, akik a társasággal szemben egy tagnak számítanak, jogaikat közös képviselőjük útján gyakorolhatják, és a tagot terhelő kötelezettségekért egyetemlegesen kötelesek helytállni.

Üzletrész átruházása esetén vevőként szerepelhet a társaság másik tagja, maga a társaság vagy kívülálló személy. Az üzletrész a társaság tagjaira – a társaság saját üzletrészét kivéve – szabadon átruházható. A társasági szerződésben a tagok egymásnak elővásárlási jogot biztosíthatnak, illetve az üzletrész harmadik személyre történő átruházását egyéb módon korlátozhatják vagy feltételhez köthetik. A tagot, a társaságot vagy a taggyűlés által kijelölt személyt – ebben a sorrendben – az adásvételi szerződés útján átruházni kívánt üzletrészre – ha azt a társasági szerződés nem zárja ki vagy nem korlátozza – elővásárlási jog illeti meg. Tilos a saját üzletrész megvásárlása, ha a társaság az osztalék fizetéséről sem határozhatna. A társaság tulajdonába került saját üzletrész után a társaság szavazati jogot nem gyakorolhat, ezen üzletrészt a határozatképesség megállapításánál figyelmen kívül kell hagyni. A saját üzletrészre eső osztalékot az osztalékra jogosult tagokat megillető juttatásként kell – ha a társasági szerződés eltérően nem rendelkezik – törzsbetéteik arányában számításba venni. Az osztalékra való jogosultság szabályai megfelelően alkalmazandók a társaság megszűnése esetén a társasági vagyon felosztása során is.

A saját üzletrészt – ha a társasági szerződés eltérően nem rendelkezik – a vásárlástól számított egy éven belül a társaság köteles elidegeníteni vagy azt a tagoknak – törzsbetéteik arányában – térítés nélkül átadni, illetve a törzstőke-leszállítás szabályainak alkalmazásával bevonni.

4. KFT. MEGSZŪNÉSE

Ha a társaság tagjainak száma 1 főre csökken, akkor a társaság nem szűnik meg, hanem egyszemélyes társaságként tovább működik. Amennyiben a társaság legkésőbb egy éven belül nem jelent be új tagot, akkor a korábbi társasági szerződést alapító okirattá kell módosítani, tekintettel arra, hogy az egyszemélyes társaság létesítése alapító okiratban történik.

A kft. jogutódlással vagy jogutód nélkül szűnhet meg. Jogutóddal szűnik meg a társaság társasági formaváltás, egyesülés és szétválás (a továbbiakban együtt: átalakulás) esetén. Társasági formaváltásnak számít, ha a gazdasági társaság egyetemes jogutódlással más gazdasági társasági formát választ (például átalakul részvénytársasággá).

A korlátolt felelősségű társaság jogutód nélküli megszűnésének esetei:

- 1.a társasági szerződésben meghatározott időtartam eltelt, vagy más megszűnési feltétel megvalósult;
- 2.a taggyűlés elhatározza jogutód nélküli, avagy jogutódlással történő megszűnését (átalakulását);
- 3.a cégbíróság a törvényben meghatározott okok miatt megszünteti a társaságot;
- 4.a bíróság felszámolási eljárás során megszünteti;

feltéve, hogy a jogi személy vagyoni viszonyainak lezárására irányuló megfelelő eljárás lefolytatását követően a bíróság a jogi személyt a nyilvántartásból törli – ez mindegyik esetre igaz. A korlátolt felelősségű társaság a

cégjegyzékből való törléssel szűnik meg. Ezt követően lehet a társaság vagyonát felosztani.

6. A részvénytársaság (rt.)

1.A RÉSZVÉNYTÁRSASÁG FOGALMA

A részvénytársaság olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott számú és névértékű részvényből álló alaptőkével működik, és a részvényes kötelezettsége a részvénytársasággal szemben a részvény névértékének vagy kibocsátási értékének szolgáltatására terjed ki. A részvénytársaság kötelezettségeiért a részvényes – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – nem köteles helytállni.

Tilos a részvénytársaság alapítása során a részvénytársaság részvényeseit és alaptőkéjét nyilvános felhívás útján gyűjteni, azaz csak zrt. zártkörű részvénytársaság alapítható.

Zrt.	Nyrt.
Az a részvénytársaság, amelynek részvényei nincsenek bevezetve tőzsdére, zártkörűen működő részvénytársaságnak (zrt.) minősül.	Az a részvénytársaság, amelynek részvényeit tőzsdére bevezették, nyilvánosan működő részvénytársaságnak (nyrt.) minősül.

E gazdasági társaság forma alapját a részvény képezi. A részvény olyan értékpapír, amelynek tulajdonosát vagyoni és tagsági jogok illetik meg. A részvény névre szóló, a névértékével arányos szavazati jogot biztosít tulajdonosának. A részvényes kötelezettsége a részvénytársasággal szemben a részvény névértékének vagy kibocsátási értékének szolgáltatására terjed ki. Az összes részvény névértékének összege a részvénytársaság **alaptőkéje**. Zártkörűen működő részvénytársaság alaptőkéje nem lehet kevesebb 5 millió forintnál. A nyilvánosan alapított részvénytársaság alaptőkéje nem lehet kevesebb 20 millió forintnál. Részvénytársaság pénzbeli hozzájárulás nélkül, nem pénzbeli hozzájárulással is alapítható.

Legfontosabb szabályok:

- A részvénytársaság alaptőkéje nem lehet kevesebb 5 millió forintnál. Az részvénytársaság legfőbb döntéshozó szerve a közgyűlés, két közgyűlés között az igazgatóság irányít,
- nagy létszámú, tőkeerős társaság,
- a tulajdonosokat részvényeseknek hívják, hiszen azzal váltak tulajdonossá, hogy részvényt vásároltak,
- a részvény értékesítésével a tagsági viszony adható, vehető,
- nagy a cég presztízse, könnyű a tőkeáramlás, könnyű a külföldi tőke bevonása.

A részvénytársaság létesítő okiratának neve: alapszabály. A részvénytársaság legfőbb döntéshozó szerve: a közgyűlés, amely a részvényesek összességéből áll.

Az új Polgári törvénykönyv hatálybalépését követően (2014. március 15.) után nyilvánosan működő részvénytársaság (nyrt.) már nem alapítható, illetve bejegyzése iránti kérelem sem nyújtható be a cégbíróságra.

Azon nyilvánosan működő részvénytársaságok, amelyeknek a részvényei 2014. március 15. napján nincsenek bevezetve a tőzsdére, kötelesek részvényeiket két éven belül, azaz 2016. március 15-ig a tőzsdére bevezetni, vagy működési formájuk megváltoztatásáról döntenek.

A működési forma megváltoztatásához a közgyűlés legalább háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozatára van szükség; e határozat a zártkörűen működő részvénytársaság nyilvánosan működő részvénytársasággá alakulása esetén a részvénytársaság részvényeinek tőzsdére történő bevezetésével, nyilvánosan működő részvénytársaság zártkörűen működő részvénytársasággá alakulása esetén a részvények tőzsdéről történő kivezetésével válik hatályossá.

A jogi személy kötelezettségeiért saját vagyonával köteles helytállni; a jogi személy tagjai és alapítója a jogi személy tartozásaiért nem felelnek.

Ha a jogi személy tagja vagy alapítója korlátolt felelősséggel visszaélt, és emiatt a jogi személy jogutód nélküli megszűnésekor kielégítetlen hitelezői követelések maradtak fenn, e tartozásokért a tag vagy az alapító korlátlanul köteles helytállni.

2. VAGYON

Az összes részvény névértékének összege a részvénytársaság alaptőkéje. Az alaptőke összege nyilvánosan működő részvénytársaság esetében nem lehet kevesebb mint 20 millió forint, zártkörűen működő részvénytársaságnál nem lehet kevesebb mint 5 millió forint. A pénzbeli hozzájárulás összege alapításkor nem lehet kevesebb az alaptőke harminc százalékánál.

A részvénytársaság pénzbeli hozzájárulás nélkül, nem pénzbeli vagyoni hozzájárulással is alapítható. Nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként az alapító vagy a tag dolog tulajdonjogát vagy vagyoni értékű jogot ruházhat át a jogi személyre. Ha a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás átruházáskor fennálló értéke nem éri el a létesítő okiratban megjelölt értéket, a különbséget megfizetését a jogi személy az átruházástól számított öt éven belül követelheti a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást szolgáltatató személytől.

A részvénytársaság hitelezőit védi az a szabály, amely szerint nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás szolgáltatása esetén az alapszabályhoz mellékelni kell könyvvizsgáló vagy az adott vagyontárgy értékeléséhez szükséges szakértelemmel rendelkező szakértő jelentését. Ez tartalmazza a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás leírását, értékét, értékelését, az alkalmazott értékelési módszer ismertetését, és azt, hogy az értékelést érintő új befolyásoló körülmény nem merült fel, az alkalmazott értékelési módszer ismertetését, és azt, hogy az értékelést érintő új befolyásoló

körülmény nem merült fel. A könyvvizsgálónak vagy szakértőnek a jelentésben nyilatkoznia kell arról, hogy a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásnak az alapítók által előzetesen megállapított értéke egyensúlyban van-e az ellenében adandó részvények számával, névértékével.

Nincs szükség könyvvizsgálói vagy szakértői jelentésre, ha a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást nyújtó részvényes a szolgáltatás időpontjához képest három hónapnál nem régebbi, könyvvizsgáló által ellenőrzött beszámolóval rendelkezik, amely a hozzájárulás tárgyát képező vagyontárgy értékét tartalmazza, vagy ha a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás olyan vagyontárgyakból áll, amelyeknek tőzsdén jegyzett ára van.

3. ZRT.- NYRT.

Zártkörű működésről akkor beszélünk, ha a részvénytársaság részvényei nem kerülnek nyilvános forgalomba hozatalra, vagy ha a részvénytársaság nyilvánosan forgalomba hozott részvényeit nyilvános ajánlattétel útján már nem értékesítik, illetve azokat a szabályozott piacról kivezették.

Nyilvánosan működik az a részvénytársaság, amelynek részvényei az értékpapírokra vonatkozó külön törvényben meghatározott feltételek szerint részben vagy egészben nyilvánosan kerülnek forgalomba hozatalra. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a részvényeket eladásra kínálják a nyomtatott sajtóban, és az ott megjelölt időben, és helyen bárki jegyezheti, megvásárolhatja őket.

A részvénytársaság elnevezésének tükrözni kell működési formáját („nyilvánosan működő részvénytársaság, rövidítve „nyrt.” „zártkörűen működő részvénytársaság, rövidítve „zrt.”). A jogi személy nevében a jogi személy típusát, ha a név a jogi személy tevékenységét is tartalmazza, akkor a tevékenységet is magyar nyelven, a magyar helyesírás követelményeinek megfelelően kell feltüntetni.

4. RÉSZVÉNYTÍPUSOK, RÉSZVÉNYFAJTÁK

Az rt.-ben a részvény testesíti meg a tagsági jogokat.

A részvénytársaság részvényeseinek tagsági jogait a részvény mint értékpapír testesíti meg. Így a részvény tagsági jogokat megtestesítő, névre szóló, névértékkel rendelkező forgalomképes értékpapír.

Tulajdonosváltás részvénytársaságnál a részvények átruházásával történik. A részvény – ha törvény eltérően nem rendelkezik – szabadon átruházható. A részvénytársaságok alapszabálya korlátozhatja a részvények átruházás útján történő megszerzését, ha a részvénytársaság a részvény átruházását az alapszabályban korlátozza, vagy az átruházást a társaság beleegyezéséhez köti, e korlátozások harmadik személyekkel szemben akkor hatályosak, ha a korlátozás és annak tartalma a részvényből, dematerializált részvény esetén az értékpapírszámla adataiból kitűnik.

A nyomdai úton előállított részvény átruházása a részvény hátoldalára vagy a részvényhez csatolt lapra (toldatra) írt forgatmány útján történik. A nyomdai úton előállított részvényeket a technika fejlődésével lassan felváltják az úgynevezett dematerializált részvények.

A dematerializált részvény elektronikus úton létrehozott, rögzített, továbbított és nyilvántartott, az értékpapírokra vonatkozó külön törvényben meghatározott tartalmi kellékeit azonosítható módon tartalmazó adatösszesség, amelynek nincs sorszáma. Dematerializált részvény esetén a részvényes nevét, valamint az azonosításhoz szükséges egyéb adatait az értékpapír-forgalmazó által a részvényes javára vezetett értékpapírszámla tartalmazza. **A dematerializált részvény** átruházása az értékpapírszámlán történő terhelés, illetve jóváírás útján történik. Dematerializált részvény esetén – az ellenkező bizonyításáig – azt a személyt kell a részvény tulajdonosának tekinteni, akinek értékpapírszámláján a részvényt nyilvántartják.

Azokat a részvényeket, amelyek nem térnek el az általánostól és a részvény névértéke szerinti, arányos részvényesi jogokra jogosítanak, **törzsrészvényeknek** nevezzük. Ettől eltérő részvények valamiben különböznek, ezeket elsőbbségi, dolgozói, kamatozó vagy visszaváltható részvényeknek nevezzük.

Részvényfajták:

- 1.a törzsrészvény,
- 2.az elsőbbségi részvény,
- 3.a dolgozói részvény,

- 4.a kamatozó részvény,
5.a visszaváltható részvény.

Egy részvényfajtán, illetve részvényosztályon belül több részvényosztály bocsátható ki. Az azonos tartalmú és mértékű tagsági jogokat megtestesítő részvények egy részvényosztálynak minősülnek. Az egy osztályba tartozó részvények névértéke és előállítási módja nem térhet el egymástól.

Az elsőbbségi részvény azt jelenti, hogy a törzsrészvények tulajdonosaihoz képest meghatározott előnyt biztosít. 1. osztalékelsőbbséget, 2. megszűnése esetén a felosztásra kerülő vagyonból történő részesedés elsőbbségét, 3. a szavazati joggal összefüggő elsőbbséget, 4. vezető tisztségviselő vagy felügyelőbizottsági tag kijelölésére vonatkozó elsőbbséget, 5. elővásárlási jogot, valamint 6. egyidejűleg többet is biztosító részvényosztályokat határozhat meg.

Az osztalékelsőbbséget biztosító részvény a részvényesek között felosztható adózott eredményből a más részvényfajtába, illetve részvényosztályba tartozó részvényeknél kedvezőbb mértékben jogosít osztalékra. Ha az osztalékelsőbbségi részvényhez kapcsolódó szavazati jogot az alapszabály korlátozza vagy kizárja, és a részvénytársaság valamely üzleti évben nem fizet osztalékot az osztalékelsőbbségi részvényeseknek, vagy a kifizetett osztalék nem éri el az osztalékelsőbbségi részvény alapján járó osztalék mértékét, az osztalékelsőbbségi rész-

vény alapján a szavazati jog a következő üzleti évre vonatkozó éves beszámoló elfogadásáig korlátozás nélkül gyakorolható.

A dolgozói részvény intézménye azt a célt szolgálja, hogy a munkavállalók is a tulajdonhoz való kötődéssel érezzék magukénak a munkáltatójukat, a részvénytársaságot. A teljes, illetve részmunkaidős munkavállalók számára bocsátható ki ingyenesen vagy a részvény névértékénél alacsonyabb, kedvezményes áron a jogviszonyuk fennállásának időtartama. A szűkebb alanyi körből fakadó sajátosságok miatt e részvényfajta csak korlátozottan forgalomképes.

A részvény lehet **kamatozó részvény** is, ami a betét és a részvény kombinációja. A kamatozó részvény tulajdonosát a részvény névértéke után, a tárgyévi adózott eredményből, illetve a szabad eredménytartalékkal kiegészített tárgyévi adózott eredményből a részvényen feltüntetett módon számított kamat illeti meg. Nem fizethető a részvényesnek kamat, ha ennek következtében a részvénytársaság saját tőkéje nem érné el a részvénytársaság alaptőkéjét. A kamatozó részvény tulajdonosát a kamaton felül a részvényhez fűződő valamennyi jog megilleti, ideértve az osztalékhoz való jogot is. Kamatozó részvény az alaptőke 10%-át meg nem haladó mértékében hozható forgalomba.

Visszaváltható részvény: ha a részvénytársaság alapító szabálya lehetővé teszi, akkor az alaptőke 20%-át meg nem haladó mértékben olyan névre szóló részvény is kibocsátható, amely a **részvénytársaságnak vételi jogot, a részvényesnek eladási jogot biztosít,**

ez a visszaváltható részvény. A vételi, illetve eladási jog gyakorlásának feltételeit a részvénytársaság alapszabályában kell a részvények kibocsátását megelőzően meghatározni azzal, hogy a részvénytársaság csak olyan részvény vonatkozásában élhet vételi jogával vagy teljesítheti a részvényes eladási jogából fakadó kötelezettségeit, amelyekre vonatkozóan a részvényes a teljes névértéket, illetve kibocsátási értéket megfizette, és a nem pénzbeli hozzájárulást a részvénytársaság rendelkezésére bocsátotta. A feltételek meghatározása során az alapszabály eltérhet a Polgári törvénykönyv vételi jogra vonatkozó rendelkezéseitől.

7. Gazdasági társaságok megszűnése, megszüntetése

A gazdasági társaságok életében számos alkalommal felmerül e kérdés: célszerű-e, érdemes-e, lehet-e folytatni a tevékenységet. A legsúlyosabb esetek az olyan helyzetek, amikor nem a tulajdonosok kezében van ez a döntés. Az alábbiakban bemutatjuk a gazdasági társaságok megszűnésére, megszüntetésére vonatkozó lehetőségeket és eljárásokat.

A gazdasági társaság a cégjegyzékből való törléssel szűnik meg.

Jogutód nélkül szűnik meg a gazdasági társaság,

- ha a társasági szerződésben meghatározott időtartam eltelt, vagy más megszűnési feltétel megvalósult, vagy

- a társaság legfőbb szerve elhatározza a társaság jogutód nélküli megszűnését, vagy
- a társaság tagjainak száma egyre csökken (nem mindig, de általában pl. bt.-nél),
- cégbíróság megszünteti, vagy jogszabály így rendelkezik.

Jogutóddal szűnik meg a társaság:

- társasági formaváltás,
- egyesülés és szétválás (a továbbiakban együtt: átalakulás) esetén.

Gazdasági társaságok egyesülése esetén két vagy több gazdasági társaságból egyetlen jogutód gazdasági társaság keletkezik. Az egyesülés történhet összeolvadással vagy beolvadással.

Gazdasági társaság szétválása esetén a gazdasági társaság – tagjai (részvényesei) és a társasági vagyon egy részének a részvételével – két vagy több gazdasági társaságra válik szét. A szétválás történhet: különválással vagy kiválással. Az egyesülés és a szétválás során az eddigi formától eltérő másik társasági forma is választható.

1.VÉGELSZÁMOLÁS

A végelszámolás a gazdasági társaság jogutód nélküli megszűnését jelenti. A végelszámolást minden esetben maga a vállalkozás kezdeményezi.

A végelszámolási eljárás háromféle kimenetelű lehet:

- a szabályos végelszámolási eljárás után a cégbíróság törli a gazdasági társaságot a nyilvántartásból,
- a vállalkozás vagyona nem elegendő a követelések teljesítésére (csődeljárás lefolytatása után), ekkor a felszámolási eljárás megindulásával,
- a gazdasági társaság legfőbb szerve által hozott döntés szerint tovább folytatják a gazdálkodást.

A gazdasági társaság legfőbb szerve által hozott határozatban rögzítik a végelszámolás kezdő időpontját, kinevezik a végelszámolót, és határoznak a gazdasági társaság vagyoni részesedésével működők további sorsáról. A végelszámolás elhatározásakor a vállalkozás még fizetőképes állapotban van.

A végelszámolás kezdő időpontjával a cég vezetőjének megszűnik a megbízatása. Őt váltja fel a végelszámoló.

Végelszámoló bárki lehet, amennyiben megfelel a vezető tisztségviselőkre vonatkozó követelményeknek és elfogadja a megbízást.

A vezető tisztségviselő kötelessége 45 napon belül elvégezni a törvény által a cégre vonatkozó számviteli feladatokat, eleget kell tennie a tájékoztatási, iratátadási kötelezettségének. Ezeket a kötelezettségeket akkor is el kell végeznie, ha esetleg a korábbi vezető tisztségviselő folytatja le a végelszámolási eljárást.

A végelszámoló feladata:

- a cég vagyoni helyzetének felmérése,
- a vállalkozás követeléseinek behajtása,
- a cég adósságainak rendezése, tartozásainak kiegyenlítése,
- a munkáltatói jogok gyakorlása,
- a hitelezők kielégítése után fennmaradó vagyonnak a cég tagjai (részvényesei) között pénzben vagy természetben történő felosztása és a
- cég működésének megszüntetése.

A végelszámoló az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható fokozott gondossággal, a végelszámolás alatt álló cég, valamint a hitelezők érdekeinek szem előtt tartásával köteles eljárni. A kötelezettségeinek megszegésével okozott kárért a polgári jogi felelősség általános szabályai szerint felel.

A végelszámoló bejelentésére a cégbíróság által hozott végzést közzé teszik a Céglőnyben. A bejelentett adatok mellett a végzésben szerepel a felhívás, mely szerint a hitelezők 40 napon belül jelenthetik be a végelszámolónak követeléseiket a vállalkozással szemben.

A végelszámoló a hitelezői igény bejelentésére nyitva álló határidő lejártát követő 15 napon belül a bejelentett követelésekről jegyzéket készít, amelyet további 15 napon belül benyújt a cégbírósághoz.

A végelszámolást – annak kezdő időpontjától számított – három éven belül be kell fejezni.

A végelszámoló a végelszámolás utolsó üzleti évről beszámolót (amelynek mérlege az eszközöket és az esetleges kötelezettségeket piaci értéken tartalmazza), zárójelentést (a végelszámolási időszak gazdasági eseményeinek bemutatásáról szóló összefoglaló értékelést) vagyongelosztási javaslatot készít, továbbá elkészíti a záró adóbevallásokat.

Akkor végleges a végelszámolás, ha a társaság vagyona elegendő a követelések kielégítésére. Ha ez nem így van, akkor a végelszámolás helyett felszámolási eljárást kell kezdeményezni.

A végelszámolás lefolytatását követően a cégbíróság mondja ki jogilag a vállalkozás megszűnését, és törli a vállalkozást a cégjegyzékből.

a) - egyszerűsített végelszámolás

A közkereseti társaság, a betéti társaság és az egyéni cég végelszámolását egyszerűsített módon lehet lefolytatni, ha a cég a végelszámolása kezdő időpontjától számított 150 napon belül a végelszámolást befejezi.

Az egyszerűsített végelszámolás esetén a végelszámolás megindulásáról szóló közlemény Cégbizonylatban történő közzétételét a végelszámoló a végelszámolás kezdő időpontjától számított nyolc napon belül köteles kezdeményezni.

A végelszámoló a végelszámolás befejezését a törlési kérelemmel együtt jelenti be a cégbíróságnak, amely rendelkezik a törlés bejegyzéséről és közzétételéről, ennek keretében feltüntetve a végelszámoló személyét és lakóhelyét (székhelyét), utalva arra is, hogy a végelszámolás egyszerűsített módon folyt le.

Ha a legfőbb szerv vagy az egyéni cég tagja az egyszerűsített végelszámolás megszüntetését és a cég működésének folytatását határozta el, a cég a határozat meghozatalától számított nyolc napon belül köteles erről a Cégbizonylatban közleményt közzétenni. A közleményben meg kell jelölni a végelszámolás megszüntetésének időpontját, valamint azt a tényt, hogy a végelszámolás megszüntetésére a cég működésének továbbfolytatásával kerül sor.

A végelszámoló egyszerűsített végelszámolásra az általános szabályok szerint lefolytatandó végelszámolásra tér át, ha:

- a végelszámolás során valamely hitelező igényét vitatja, illetve
- a vitatott igénye miatt a hitelező a cég ellen peres eljárást indít, vagy
- az egyszerűsített végelszámolás lefolytatására előírt határidő az eljárás folyamatban léte alatt lejárt,
- az egyszerűsített végelszámolás alatt előreláthatóvá válik, hogy az egyszerűsített végelszámolás befejezése határidőben nem történhet meg.

2. CSŐDELJÁRÁS

A csőd egy fizetéseképtelen vállalkozás esetében olyan helyzetet jelent, amikor az adós és hitelezői független segítővel próbálják az adósságokat átütemezni és a fizetőképességet helyreállítani.

A fizetéseképtelenség megállapításának feltételei:

A bíróság akkor állapítja meg egy adós fizetéseképtelenségét, ha

- a vállalkozás nem vitatott, vagy elismert tartozását az esedékességet követő 60 napon belül nem egyenlítette ki,
- a vele szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt,
- a fizetési kötelezettségét a csődeljárásban kötött egyezség ellenére sem teljesítette.

A csődeljárás vagy az adós bejelentésére indul (ún. öncsőd), vagy bármely hitelező kezdeményezésére.

A csődeljárás és a felszámolási eljárás az adós székhelye szerint illetékes bíróság hatáskörébe tartozó, ún. nemperes eljárás (ld. alább). Ez az illetékességi szabály akkor is érvényes, ha az adós az eljárás során, az eljárást befejező végzés jogerőre emelkedése előtt áthelyezi a székhelyét más cégbíróság illetékességi területére.

A polgári jogon alapuló eljárásoknak két alapvető fajtája van: a peres és a nemperes. A peres eljárás alatt mindig a polgári pert értjük. Ezzel szem-

ben a nemperes eljárások mindazon eljárások, melyek nem a polgári per szabályai szerint bonyolódnak le. Ilyenkor a bíróság „papírokból dolgozik”.

Erre példa többek között:

- elutasítja a kérelmet,
- hiánypótlást bocsát ki,
- átteszi az ügyet illetékességéből másik eljáró szervhez, stb.,
- bíróság helyett a közjegyző vagy bírósági végrehajtó is eljárhat (pl. hagyaték, végrehajtás),
- ellenérdekű fél hiányozhat (pl. holtak nyilvánítás),
- végzéssel vagy a végzéshez hasonló döntéssel határoz (pl. végrehajtási záradék).

A polgári nemperes eljárások célja a perelhárító szerep, illetve a jogok és jogviszonyok rendezése, nyilvántartása, tanúsítása.

A csődeljárás során az adós – a csődegyezés megkötése érdekében – fizetési haladékot kap, és csődegyezés megkötésére tesz kísérletet.

a) - csődvédelem

A fizetéseképtelen vállalkozás tulajdonosa a csődeljárás keretében (csődöt jelentve) a bíróság felügyelete mellett egy 90 napos moratóriumot kap a fennálló követelésekre. Ez a haladék azonban nem vonatkozik a közműtartozásokra, a munkabérre és járulékaira.

A csődvédelem azt a célt szolgálja, hogy a hitelezők ne indíthassanak felszámolási eljárást az adós ellen ezen időszak alatt.

A csőd szigorú jogi szabályozás alá esik, amelynek megsértése csőd-bűncselekménynek minősülhet. A csődbűncselekményt a Büntető törvénykönyv a Gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmények című fejezetében szabályozza.

Az új Polgári törvénykönyv bevezetésével a csődeljárásban is érvényes a vezető tisztségviselő felelőssége vonatkozásában, hogy amennyiben a csődeljárás következtében ki nem elégített hitelezői követelések maradnak, úgy az követelhető lesz a vezető tisztségviselőtől.

3. FELSZÁMOLÁSI ELJÁRÁS

A felszámolási eljárás olyan eljárás, amelynek célja, hogy a fizetéképtelen adós jogutód nélküli megszüntetése során a hitelezők törvényben meghatározott módon kifizetésre kerüljenek.

A felszámolási eljárás megindításának több módja lehetséges. Az alábbi esetekben indulhat felszámolási eljárás:

Amennyiben a felszámolásra az adós kérése alapján kerül sor, akkor ahhoz a legfőbb szerv előzetes jóváhagyására van szükség. Az adós akkor kérheti a felszámolási eljárás lefolytatását, ha nem a csődeljárás lehetőségét kívánja alkalmazni.

Amennyiben az eljárás lefolytatását a hitelező kéri, akkor a kérelemben jelezni kell az adós tartozásának jogcímét, a lejáratú időpontot és annak lényegre törő, rövid ismertetését, hogy az adós szerinte miért fizetéképtelen.

A bíróság a felszámolást végzéssel rendeli el akkor, ha megállapítást nyer az adós fizetéképtelensége. A bíróság kijelöli a felszámoló személyét is a felszámolást elrendelő végzésben.

A bíróság az adós felszámolását elrendelő végzés kivonatát annak jogerőre emelkedését követően haladéktalanul közzéteszi a Céglépcsőben.

a) - felszámoló eljárása

A kirendelt felszámoló gyakorolja a felszámolás alatt álló cég vagyona feletti tulajdonosi jogokat. A felszámolási eljárás kezdetétől az adós cég nevét a felszámolás alatt, vagy rövidítve: „f.a.” toldalékkal kell egészíteni és használni. A felszámolási idő legfeljebb 2 év lehet.

A felszámoló felméri az adós gazdálkodó szervezet vagyoni helyzetét és a vele szemben támasztott hitelezői követeléseket. A felszámoló jogosult továbbá az adós szerződéseit azonnali hatállyal felmondani, illetve ha még egyik fél sem teljesített szolgáltatást, attól elállni.

A munkáltatói jogokat a jogszabályok, a kollektív szerződés, a munkaszerződések és a belső szabályzatok keretei között a felszámolás kezdő időpontjától a felszámoló gyakorolja.

A felszámoló díját az adós fizeti. A felszámoló személyével kapcsolatban képzettségi, valamint összeférhetlenségi előírásokat jogszabály tartalmazza. Nem nevezhető ki felszámoló biztosnak az a személy, aki az adós tulajdonosa vagy hitelezője, illetőleg ezek közeli hozzátartozója stb.

Mivel a gazdálkodó szervezet vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot csak a felszámoló tehet, így értelemszerűen a bankszámlák felett is a felszámoló rendelkezik. Ez a joga tehát megszűnik a tulajdonos(ok)nak, illetve a vezető tisztségviselő(k)nek. Ettől kezdve a jogszabályi előírásokkal ellentétes, ha az ügyvezető intézi a kifizetéseket.

b) - tartozások kiegyenlítésének sorrendje

Előfordul, hogy az adós gazdálkodó szervezet felszámolás körébe tartozó vagyonából nem lehet valamennyi vele szemben fennálló követelést kielégíteni. Ilyen esetben az ún. kielégítési sorrend szabályait kell alkalmazni.

A törvény különböző csoportokba, kategóriákba sorolja a hitelezői követeléseket, és azokat sorrendbe állítja. Az adós vagyonából először a sorban előbb álló követelés kategóriákba tartozó igényeket kell kielé-

gíteni, és csak azok teljes kiegyenlítése után lehet rátérni a következő kategóriába tartozó követelésekre.

A követelési csoportok és azok sorrendje a következő(nem teljes felsorolás):

A) felszámolás költségei

- az adóst terhelő munkabér és egyéb bérjellegű juttatások (ideértve a munkaviszony megszűnésekor járó végkielégítést, valamint a kollektív szerződésben és a munkaszerződésben meghatározott juttatásokat);
- az adóshoz kölcsönzött munkavállalók részére járó munkabér és egyéb bérjellegű juttatások, a felszámoló által kifizetett, a felszámolás kezdő időpontját megelőzően esedékessé vált munkabér járulékai;
- az adós gazdasági tevékenységének ésszerű befejezésével, vagyontárgyainak őrzésével járó költségek;
- a vagyon értékesítésével és a követelések behajtásával járó igazolt költségek;
- az adóst terhelő, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap bérgarancia alaprészből kapott támogatás;
- a felszámolással kapcsolatos bíróság és hatósági eljárásokban felmerült költségek;
- az adós iratanyagának rendezésével, elhelyezésével és őrzésével kapcsolatos költségek;
- a felszámoló díja
- a vagyonfelügyelő ki nem fizetett és a kezeseiktől be nem hajtott díja, ha a felszámolási eljárást csődeljárás előzte meg.

B) a felszámolás kezdő időpontja előtt vagyont terhelő zálogjoggal biztosított követelések a zálogtárgy értékének erejéig

C) a gazdálkodó szervezetet terhelő tartásdíj, életjáradék, kártérítési járadék stb.;

D) a kötvényen alapuló követelések kivételével, magánszemély nem gazdasági tevékenységből eredő más követelése (pl. a hibás teljesítésből, a kártérítésből eredő követelések, a szakmában szokásos várható szavatossági vagy jótállási kötelezettségek);

E) többek között a társadalombiztosítási alapok javára fennálló tartozások, az adók és adók módjára behajtható köztartozások, továbbá a visszafizetendő államháztartási, európai uniós vagy más nemzetközi szerződésen alapuló forrásból származó támogatások, valamint a közműdíjak és a társasházi közös költség;

F) egyéb követelések;

G) a keletkezés idejétől és jogcímétől függetlenül a késedelmi kamat és késedelmi pótlék, továbbá a pótlék és bírság jellegű tartozás;

H) azok a követelések, amelyek jogosultja a gazdálkodó szervezet legalább többségi befolyással rendelkező tagja (részvényese), a gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője, vezető állású munkavállaló;

I) a fent említett személyek közeli hozzátartozója, élettársa, az adós többségi befolyása alatt álló gazdálkodó szervezet.

Ha a követelések kielégítésére nincs elegendő fedezet, akkor az egyes csoportokba tartozó hitelezőket a törvény által meghatározott sorrendben, követelésük arányában kell kielégíteni.

c) - egyszerűsített felszámolás

Ha a felszámolási eljárás kezdetekor nyilvánvaló, hogy az adós vagyona a felszámolás költségeire sem elegendő, vagy technikai okok (könyvelési hiányosság) miatt lehetetlen az eljárást lefolytatni, akkor a bíróság egyszerűsített felszámolást rendel el. Ekkor az adós vagyontárgyait azonnal értékesíti a felszámoló, és arányosan kárpótolja a hitelezőket.

A bíróság a felszámoló jelentése és az ellene esetlegesen benyújtott kifogás alapján végzéssel elrendeli az adós vagyonának, illetve benem hajtott követeléseinek a hitelezők közötti felosztását a kielégítési sorrend alapján, valamint az adós megszüntetését.

Ha a jelentésre kifogást nem nyújtottak be, a végzést a felszámoló által benyújtott jelentés és vagyonfelosztási javaslat beérkezésétől számított 90 napon belül kell meghozni. Amennyiben kifogást nyújtottak be, ennek tárgyában a bíróság 15 napon belül dönt.

A bíróság ezek után elrendeli az adós vagyonának felosztásáról és az adós megszüntetéséről szóló jogerős végzés kivonatának a Céglönyben való közzétételét. A felszámoló a közzétételtől számított 15 napon belül köteles a közhiteles nyilvántartásoknál, hatósági nyilvántartásoknál eljárni annak érdekében, hogy abból törlésre kerüljenek azok az adatok, amelyeknél az adós tulajdonosként vagy más jogosultként van feltüntetve.

d) - kifogás a felszámoló tevékenysége ellen

A felszámoló jogszabálysértő tevékenysége – vagy esetleges mulasztása ellen – a tudomásszerzéstől számított 8 napon belül lehet kifogással élni a felszámolást elrendelő bíróságnál.

e) - a felszámolási eljárás befejezése

A felszámoló zárómérleget készít, amely a vagyoni helyzetet, a hitelkielégítést, a behajtott követeléseket és a kifizetett tartozások állapotát rögzíti.

A cégvagyonot – az úgynevezett tartozási sorrend figyelembe vételével – a hitelezők között az általuk nyújtott hitelek arányában osztják fel.

Ezután a bíróság a felszámolási zárómérleg és a vagyonfelosztási javaslat alapján végzéssel határoz a költségek viseléséről, a felszámoló díjazásáról, a hitelezők követelésének kielégítéséről, a pénzforgalmi számlák megszüntetéséről és – a központi értéktár megkeresésével – az adós által kibocsátott értékpapírok érvénytelenítéséről, valamint kötelezi a felszámolót a még szükséges intézkedések megtételére.

Ezzel egyidejűleg dönt a felszámolás befejezéséről és az adós megszüntetéséről, továbbá rendelkezik az adós leányvállalatának, illetve tröszt esetén a tröszt vállalatnak a megszüntetéséről is.

A felszámolással megszűnik a gazdálkodási szervezet, a cégbíróság törli a nevét a cégjegyzékből, iratai a levéltárba kerülnek, alkalmazottjait elbocsátják.

f) - csődeljárás és a felszámolás közötti különbség

Míg a csődeljárás célja az, hogy az adós egyezséget kössön a hitelezőivel, és a csődeljárás alatt kidolgozott programmal biztosítsa a vállalkozás további működését, addig a felszámolás célja a fizetésektelen adós jogutód nélküli megszüntetése.

g) - a felszámolási eljárás problémái

Egy tartozás miatt vagy mi indítunk felszámolási eljárást egy másik céggel szemben, vagy ellenünk indítanak, illetve fizetésektelenség miatt mi magunk kezdeményezzük a felszámolási eljárást.

Ha vállalkozásunk ellen felszámolási eljárást indítanak, arra kiemelten oda kell figyelni. Amennyiben már a bíróság küldött a számunkra levelet, és nem tudjuk igazolni a másik fél jogtalan követelését, vagy azt, hogy kifizettük a tartozást, könnyedén elrendelheti a bíróság cégünk ellen a felszámolási eljárást.

A leggyakoribb problémák felszámolási eljárás során, amelyek felmerülése esetén könnyen bűncselekmény elkövetésébe futhatunk bele:

➤ sok pénz van a házipénztárban. Ekkor a felszámoló azonnal követeli a pénzüsszeg átadását. Amennyiben nem kerül átadásra, az ügyvezető csődbűncselekményt, sikkasztást követ el.

➤ Hasonló a pénzhez, ha a könyvelésben olyan tárgyi eszközök szerepelnek, amelyeket az ügyvezető nem ad át a felszámolónak. Ez is ugyanúgy csődbűncselekmény, és sikkasztásnak minősül.

➤ Szintén hasonló a helyzet, ha a felszámolás elrendelését követően az ügyvezető továbbra is rendelkezik a cég felett, és vagyontárgyakat ad el vagy leüríti a bankszámláját. Ebben az esetben is csődbűncselekmény, sikkasztás valósul meg.

➤ A felszámoló abban az esetben is büntető feljelentést tesz, ha az ügyvezető nem adja át cége könyvelését, vagy egyáltalán nem veszi fel a kapcsolatot a felszámolóval. A cégvezető felelőssége a zárómérleg elkészítése is, amely a felszámolóval történő elszámolás alapkövetelménye.

➤ Az adóhivatal felszámolási eljárás alatt álló céggel szemben is folytathat 5 évre visszamenőleg adóellenőrzést. Amennyiben a könyveléssel kapcsolatosan bármilyen visszásságot tapasztal, a cég ügyvezetője az adóhiány megállapításán kívül esetlegesen további büntetőjogi szankciókkal is számolhat.

Mindezek miatt tehát célszerű mindig körültekintően, a szabályokat megismerve, a felszámolóval együttműködve eljárni. Ha így teszünk, könnyen elkerülhető a gazdasági sikertelenségből fakadó kockázat vagy a büntetőjog által is üldözött tevékenységek gyanúja.

Munkajogi ismeretek – kiegészítő megállapodások, kártérítési felelősség, érvénytelenség

A vállalkozók nagy része munkáltató, mert valamilyen munkavégzési jogviszonyban foglalkoztat alkalmazottat, vagy úgymond önfoglalkoztató, azaz saját magát mint vállalkozót/ társasági tagot, be kell jelentenie. Ennek okán jelen kiadványban kiemelünk pár olyan munkaviszonyban történő foglalkoztatáshoz és munkajoghoz kötődő ismeretet, amely minden vállalkozónak hasznos lehet. A teljes körű szabályozás mind munkajogban (bővebb információ ld.: Munkajog és kollektív szerződések c. kiadvány), mind a foglalkoztatási formák terén (bővebb információ ld.: Érdekképviselések és rugalmas foglalkoztatás c. kiadvány), mind adójogban sokkal összetettebb. Tájékozódjon más kiadványainkból, illetve honlapunkról (www.afeosz.hu – Tudástár).

ALAPVETŐ SZABÁLYOKAT AZ MT. (2012. ÉVI I. TÖRVÉNY) TARTALMAZZA

1. Munkaviszony kiegészítő megállapodásai

E megállapodások a munkaviszonyhoz kapcsolódnak, de polgári jogi viszonyt szabályoznak. A munkajogban a munkaszerződésen kívüli megállapodások tekintetében is igaz, hogy az a felek kölcsönös és

egybehangzó jognyilatkozatával jön létre. Ilyen az Mt.-ben nevesített megállapodás, a versenytilalmi megállapodás és a tanulmányi szerződés.

A munkajogi megállapodásokra – ahogy a munkaszerződésekre is – igaz, hogy tartalmát a felek határozzák meg, de természetesen a jogszabályok kötelező (kógens) rendelkezéseit is be kell tartaniuk. Úgy is mondhatnánk, a törvény keretei között szabadon mozognak, így megállapodhatnak pl.: teljes, vagy részmunkaidőben, de nem állapodhatnak meg 20 órás napi munkaidőben.

1. A TANULMÁNYI SZERZŐDÉS

Lényege, hogy a munkáltató vállalja, hogy a tanulmányok alatt támogatást nyújt, a munkavállaló pedig arra kötelezi magát, hogy a megállapodás szerinti tanulmányokat folytatja és a képzettség megszerzése után a támogatás mértékével arányos időn – de legfeljebb 5 éven – keresztül munkaviszonyát felmondással nem szünteti meg. A tanulmányi szerződést írásba kell foglalni.

Nem köthető tanulmányi szerződés a munkaviszonyra vonatkozó szabály alapján járó kedvezményekre, és ha a tanulmányok elvégzésére a munkáltató kötelezte a munkavállalót (pl. Ált. Iskolai tanulmányokra).

A munkavállaló mentesül a tanulmányi szerződésből folyó kötelezettsége alól, ha a munkáltató lényeges szerződésszegést követ el.

A munkáltató elállhat a tanulmányi szerződéstől és a nyújtott támogatást visszakövetelheti, ha a munkavállaló a tanulmányi szerződésben foglaltakat megszegi, pl.: ha a munkaviszony megszüntetésének indoka a munkavállaló munkaviszonnyal kapcsolatos magatartása. A visszatérítési kötelezettség arányos, ha a munkavállaló a szerződésben kikötött tartamnak csak egy részét nem tölti le.

A korábbi szabályoktól eltérően a munkáltató nem köteles szabadidőt biztosítani az iskolarendszerű képzésben részt vevő munkavállaló részére, ezért fontos, hogy szakemberszükségelt biztosítása esetén a tanulmányok időben és anyagiakban való támogatása esetén a kölcsönös előnyök végett szabályozott formában tanulhasson munka mellett a munkavállaló, ez adja a tanulmányi szerződés lényegét.

Ügyleti kamat és kötbér kiköthető.

2. A VERSENYTILALMI MEGÁLLAPODÁS

Ezzel kizárhatja a munkáltató a munkavállaló munkaviszonya megszűnését követően a versenytársnál való elhelyezkedést és a megszerzett tudás, ismeret másnál való hasznosítását.

Versenytilalmi megállapodás alapján – a korábbi szabályozással egyezően – a munkavállaló a munkaviszony megszűnését követően köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amellyel munkáltatója jogos gazdasági érdekeit veszélyeztetné.

A kötelezettség legfeljebb 2 évig terhelheti a munkavállalót. Ez megállapodás, azaz a munkavállaló beleegyezése nélkül nem lehetséges megkötni, vagy a munkaszerződésben kikötni.

A kötelezettség teljesítéséért megfelelő ellenérték jár. Az ellenérték összegének meghatározásánál különösen arra kell tekintettel lenni, hogy a megállapodás milyen mértékben akadályozza a munkavállalót – elsősorban képzettségére és gyakorlatára tekintettel – újabb munkavégzésre irányuló jogviszony létesítésében, de semmiképp sem lehet kevesebb, mint az azonos időszakra járó alapbér egyharmada.

Fontos, hogy a munkavállaló (csak ő) elállási jogot gyakorolhat, abban az esetben, ha munkaviszonyát azonnali hatályú felmondással szünteti meg a munkáltató lényeges kötelezettségszegése, vagy amiatt, hogy a munkáltató magatartásából fakadóan a munkaviszony fenntartása lehetetlenné vált. A munkavállaló mentesül a tanulmányi szerződésből folyó kötelezettsége alól, ha a munkáltató lényeges szerződészegést követ el.

Ügyleti kamat és kötbér kiköthető.

2. A kárfelelősségre vonatkozó szabályok a munkajogban

1. A MUNKÁLTATÓ KÁRTÉRÍTÉSI FELLŐSSÉGE

a) – objektív felelősség

A munkáltató kártérítési felelőssége objektív felelősség, azaz vétségére tekintet nélkül felel a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárért a munkavállalónak. Azaz a kártérítési joghoz a munkavállalónak csak a kár tényét, és azt kell bizonyítania, hogy ez a munkáltatóra vezethető vissza.

A kimentési lehetőségek vannak, azaz a munkáltató mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy

- a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amelylyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa,
- Az ellenőrzési körbe tartozó körülményeket nem sorolja fel a törvény, de biztosan idetartoznak, amelynek működésére a munkáltatónak tevékenysége során befolyása van (eszközök, energia, munkavállalók). Pl.: telephelyen kívüli munkavégzésre menet a közúti baleset az nem tartozik ellenőrzési jogkörbe.
- vagy a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

Itt fontos szerepe van az elháríthatatlanságnak, mivel a munkavállaló kizárólagos magatartása sem mentesít, ha nem áll fenn az elhárítha-

tatlanság, mert pl.: a munkavédelmi intézkedéseket a munkáltató elmulasztotta.

b) – kártérítés mértéke

A munkáltató a munkavállaló **teljes kárát** köteles megtéríteni. Kivéve:

1. Nem kell megtérítenie azonban azt a kárt, amellyel kapcsolatban bizonyítja, hogy bekövetkezése a károkozás idején nem volt előre látható.
2. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét sem, amelyet a munkavállaló vétkes magatartása (pl.: levette védősisakját, ezért nagyobb a sérülés) okozott, vagy amely abból származott, hogy a munkavállaló kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget.
3. A bíróság a munkáltatót rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények alapján a kártérítés alól részben mentesítheti. Ennek során különösen a felek vagyoni helyzetét, a jogsértés súlyát, a kártérítés teljesítésének következményeit kell értékelnie.

Kártérítés adó és tb fizetése szempontjából:

- A jövedelmet pótló kártérítés adóköteles, a többi kártérítés adómentesen az szja szempontjából.
- A jövedelmet pótló kártérítés és béren kívüli juttatás nem képezi a tb-járulékok alapját.

c) - munkáltató felelőssége a munkavállaló munkahelyre bevitt tárgyaiban, dolgaiban bekövetkezett károkért

Az így felmerült kárnál is objektív – vétkességre tekintet nélküli – a munkáltató felelőssége.

Van kivétel. A munkáltató előírhatja a munkahelyre bevitt dolgok megőrzőben való elhelyezését vagy a bevitel bejelentését, sőt azt is, hogy a munkába járáshoz vagy a munkavégzéshez nem szükséges dolgok csak a munkáltató engedélyével vihetők be. E szabályok megsértése esetén a munkáltató a bekövetkezett kárért csak szándékos károkozása esetén felel.

Nem tiltható meg a szokásos életvitelhez használt dolgok pl.: gyógyszer vagy karóra bevitelét.

d) - a kártérítés mértéke és módja

A munkáltatói kártérítés kiterjed a munkavállaló

- elmaradt jövedelmére,
- dologi kárára,
- a sérelemmel, illetve elhárításával összefüggő indokolt költségeire,
- hozzátartozójának kárára.

Az elmaradt jövedelem megállapításánál figyelembe kell venni:

- az elmaradt munkabért;
- annak a rendszeres juttatásnak (pl.: cafeteria) a pénzbeli értékét, amelyre a munkavállaló a munkaviszony alapján a munkabéren felül jogosult, feltéve, ha azt a károkozás bekövetkezését megelőzően

rendszeresen igénybe vette. Elmaradt jövedelemként kell figyelembe venni a természetbeni juttatásokat is- fogyasztói ár alapján;

- figyelembe kell venni továbbá a munkaviszonyon kívül elmaradt jövedelmet is (azaz a sérelem folytán elmaradt egyéb rendszeres, jogszerűen megszerzett jövedelmet);
- meg kell téríteni azt a kárt is, amelyet a munkavállaló a sérelemből eredő jelentős fogyatékosága ellenére, rendkívüli munkateljesítménnyel hárít el.

A kártérítés alapjául szolgáló jövedelem meghatározásánál a jövedelmet – a jogosultat a társadalombiztosítási szabályok szerint terhelő – járulékkal csökkentett összegben kell figyelembe venni.

Nem kell megtéríteni viszont azon juttatások értékét, amelyek rendeltetésük szerint csak munkavégzés esetén járnak (pl.: munkaruha), továbbá a költségtérítés címén kapott összeget (nincs munkavégzés, nincs költség).

A dologi kár összegének (pl.: ruházatban, bevitt dolgokban esett kár) kiszámításánál a fogyasztói árat kell figyelembe venni és az avulás értékcsökkentő hatását is. Ha a dologban okozott kár értékcsökkenés nélkül kijavítható, a javítási költséget kell megtéríteni.

A munkáltató köteles megtéríteni a munkavállaló hozzátartozójának a károkozással összefüggésben felmerült kárát is. Ha a károkozás-

sal összefüggésben a munkavállaló meghal, az eltartott hozzátartozó olyan összegű tartást pótló kártérítést is igényelhet, amely szükségletének – a tényleges vagy az elvárhatóan elérhető munkabérért, jövedelméért is figyelembe véve – a sérelem előtti színvonalon való kielégítését biztosítja.

Kártérítést csökkentő tényezők. A kártérítés összegének kiszámításánál le kell vonni

- a társadalombiztosítás vagy az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár által nyújtott ellátást,
- amit a munkavállaló megkeresett, vagy az adott helyzetben elvárhatóan megkereshetett volna,
- amihez a munkavállaló (hozzátartozója) a megrongálódott dolog hasznosításával hozzájutott,
- amihez a jogosult a károkozás folytán megtakarított kiadások eredményeként jutott hozzá.

Kártérítésként járadékot is meg lehet állapítani. Rendszerint járadékot kell megállapítani, ha a kártérítés a munkavállaló vagy vele szemben tartásra jogosult hozzátartozója tartását vagy tartásának kiegészítését szolgálja.

Ha a kár vagy egy részének mértéke pontosan nem számítható ki, a munkáltató olyan összegű általános kártérítés megfizetésére köteles, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas. Általános kártérítés megállapítható járadékként is.

Kártérítés a kár bekövetkezésekor esedékes, innen áll fenn a kamatfizetési kötelezettség is, így célszerű lehet felhívni a munkavállalót a kárigény előterjesztésére.

Ha a kártérítés megállapítását követően a körülményekben lényeges változás következik be, lehetőség van a kártérítés módosítására. A módosítást a károsult, a munkáltató vagy felelősségbiztosítás alapján nyújtott kártérítés esetén a biztosító kérheti.

A fiatal munkavállaló részére megállapított kártérítés összegét a tizennyolcadik életévének betöltésekor vagy a szakképzettség elnyerése érdekében végzett tanulmányai befejezését követő egy év elteltékor felül kell vizsgálni, és az azt követő időre a részére járó kártérítést a munkaképességében vagy a képzettségében bekövetkezett változásnak megfelelően kell megállapítani.

Sajátos szabályok vonatkoznak az elévülési idő számítására – 3 év. Az elévülés szempontjából önállóan kell tekinteni

- az elmaradt jövedelem és a táppénz,
- az elmaradt jövedelem és a sérelem folytán csökkent kereset,
- az elmaradt jövedelem és a rokkantsági nyugdíj, baleseti rokkantsági nyugdíj, rokkantsági ellátás vagy rehabilitációs ellátás

különbözetének megtérítése iránti igényt.

Az elévülési időt, ha a sérelemmel összefüggésben több és egymástól eltérő időpontban esedékes újabb elkülönülő kárigény származik, egymástól függetlenül, az egyes igények esedékessé válásától kezdődően, külön-külön kell számítani.

Az elévülési idő

- a táppénz első fizetésének napjától,
- attól az időponttól, amikor a sérelem folytán bekövetkezett munkaképesség-csökkenés, egészségkárosodás első alkalommal vezetett jövedelem kiesésben megmutatkozó károsodásra,
- a rokkantsági nyugdíj, baleseti rokkantsági nyugdíj, rokkantsági ellátás vagy rehabilitációs ellátás folyósításának időpontjától kezdődik.

e) –a polgári jogi szabályok alkalmazása

A kártérítési felelősség esetében a polgári jogi szabályokat is alkalmazni kell, már az új Ptk. szerint.

Így minden károkozás jogellenes, kivéve, ha a károkozó a kárt

- a károsult beleegyezésével okozta;
- a jogtalan támadás vagy a jogtalan és közvetlen támadásra utaló fenyegetés elhárítása érdekében a támadónak okozta, ha az elhárítással a szükséges mértéket nem lépte túl;
- szükséghelyzetben okozta, azzal arányos mértékben; vagy

d) jogszabály által megengedett magatartással okozta, és a magatartás más személy jogilag védett érdekét nem sérti, vagy a jogszabály a károkozót kártalanításra kötelezi.

Kártérítés jogellenes károkozás esetén van, azaz szükség van a kártérítés fennállásához jogellenes magatartásra, kárra és a kettő közötti okozati összefüggésre. Munkajogban a munkaviszony alapján történő kötelezettségsértés kell a kártérítéshez, ha ez nem áll fenn nem az Mt., hanem a Ptk. szerint felelnek a felek.

Nem kártérítés, hanem sérelemdíj fizetendő, ha a jogellenes magatartás személyiségi jog sérelmét okozta, ha tényleges kár is fennáll, akkor munkajogi szabályok szerint kártérítés is követelhető.

2. A MUNKAVÁLLALÓI KÁRTÉRÍTÉSI FELELŐSSÉG

Munkajogi szabályok szerint felel a munkavállaló a munkaviszonyból származó kötelezettségek megszegésével okozott károkért (nem tartja be a munkavédelmi szabályokat és megrongálja a munkaeszközt, könyvelő pontatlanul könyvel), e körön kívül a polgári jog szabályai szerint (pl.: céges kocsival közlekedési szabályokat be nem tartva okoz balesetet, lop a raktárból).

A munkavállaló főszabály szerint a vétkesen okozott kárért felel: köteles a munkaviszonyból származó kötelezettségének megszegésével okozott kárt megtéríteni, ha nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben

általában elvárható. Azaz a felróhatóságnak fenn kell állnia, a vétkesség mértéke a kártérítés mértékénél lesz irányadó.

E feltételek fennállását, azaz a felróhatóságot, a kárt, valamint az okozati összefüggést a munkáltatónak kell bizonyítania.

A munkavállaló is mentesülhet a felelősség alól. Így nem kell megtéríteni azt a kárt,

- amelynek bekövetkezése a károkozás idején nem volt előrelátható, vagy
- amelyet a munkáltató vétkes magatartása okozott, (kármegosztás) vagy
- amely abból származott, hogy a munkáltató kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget (kármegosztás).

a) - a felelősség mértéke

A gondatlan (enyhe) károkozás esetén fizetendő kártérítés mértéke maximum négyhavi távolléti díj. Kollektív szerződés esetén a kártérítés mértéke legfeljebb a munkavállaló nyolchavi távolléti díjának összegéig emelkedhet.

Súlyos gondatlanság és szándékos károkozás esetében a teljes kárt kell megtéríteni.

A vétkesség egyes fokozatai:

- gondatlanság	- a szándékosság
tudatos (súlyos) gondatlanságot = amikor a munkavállaló előre látja tetteinek lehetséges következményeit, de könnyelműen bízik azok elmaradásában	egyenes és = a munkavállaló tetteinek következményeit kívánja
hanyagságot (enyhe) = a munkavállaló azért nem látja a lehetséges következményeket, mert a tőle elvárható figyelmet és körültekintést elmulasztja	esetlegesen szándékkal valósulhat meg = a munkavállaló tetteinek következményeibe belenyugszik

b) - több munkavállaló együttes felelőssége

Ha a kárt több munkavállaló okozta, a munkavállalók vétkességük arányában, ha ez nem állapítható meg, közrehatásuk arányában felelnek. Egyenlő arányban viselik a kárt, ha a vétkesség vagy a közrehatás arányát nem lehet megállapítani. Egyetemleges kötelezésnek van helye, ha a kárt többen szándékosan okozták.

c) - a megőrzési felelősség

A megőrzési felelősség szigorúbb alakzat, érvényesítéséhez az alábbi feltételek szükségesek:

- megőrzésre átadott, visszaszolgáltatási vagy elszámolási kötelezettséggel átvett olyan dologban bekövetkezett hiány,
- amelyeket a munkavállaló állandóan őrizetben tart, kizárólagosan használ vagy kezel; továbbá
- a dolgot jegyzék vagy elismervény alapján, aláírásával igazoltan vette át.

A munkavállaló a felelősség alól akkor mentesül, ha bizonyítja, hogy a hiányt részéről elháríthatatlan ok idézte elő. A megőrzési felelősség bármely munkavállalót terhelheti.

Egyes munkakörökben nem szükséges, hogy ez a többletfeltétel fennálljon: a pénztárost, a pénzkezelőt vagy értékezelőt jegyzék vagy elismervény nélkül is terheli a felelősség az általa kezelt pénz, értékpapír és egyéb értéktárgy tekintetében.

A kártérítés érvényesítéséhez a kárt és a fent részletezett feltételek meglétét a munkáltatónak kell bizonyítania.

Ha a megőrzésre átadott dolog megrongálódik, a munkavállaló akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható. A több munkavállalónak megőrzésre átadott dologban bekövetkezett hiányért a munkavállalók munkabérük arányában felelnek.

d) - felelősség a leltárhiányért

Ez egy sajátos megőrzési felelősség, amely a leltári készlet kezelésére vonatkozik. A leltárhiányért a munkavállaló vétkességére tekintet nélkül felel.

A leltárhiány az értékesítésre, forgalmazásra vagy kezelésre szabályszerűen átadott és átvett anyagban, áruban (leltári készlet) ismeretlen okból keletkezett, a természetes mennyiségi csökkenés és a kezeléssel járó veszteség mértékét (forgalmazási veszteség) meghaladó hiány. A leltáridőszak a két egymást követő leltározás közötti tartam.

Fontos, hogy ismeretlen okból keletkezzen a hiány, ha ismert, akkor a kárért a károkozó felel. A munkáltatónak meg kell állapítani továbbá a leltár szabályait, és leltárfelelősségi megállapodást kell kötnie.

A munkáltató állapítja meg

- azoknak az anyagoknak, áruknek a körét, amelyek után az anyag jellegére, méretére, a
- raktározás vagy a tárolás feltételeire való tekintettel forgalmazási veszteség számolható el,
- a forgalmazási veszteség elszámolható mértékét,
- a leltári készlet átadásának és átvételének módját és szabályait,
- a leltárhiány vagy a leltárfelelősség megállapítására irányuló eljárás rendjét,

- a leltári készlet biztonságos megőrzését szolgáló munkáltatói kötelezettségeket.

E feltételekről a leltárfelelősségi megállapodás megkötését vagy a leltáridőszak kezdetét megelőzően a munkavállalót írásban tájékoztatni kell.

A leltárhiányért való felelősség megállapításához az alábbi feltételek szükségesek:

- a leltáridőszakra vonatkozó leltárfelelősségi megállapodás megkötése,
- a leltári készlet szabályszerű átadása és átvétele,
- a leltárhiánynak a leltározási rend szerint lebonyolított, a teljes leltári készletet érintő leltárfelvétel alapján történő megállapítása, valamint
- legalább a leltáridőszak felében az adott munkahelyen történő munkavégzés.

Ha a leltári készletet a leltárhiányért nem felelős munkavállaló is kezeli, a felelősség további feltétele, hogy a leltárhiányért felelős munkavállaló az adott munkakörben vagy munkahelyen történő foglalkoztatáshoz írásban hozzájáruljon.

A leltárfelelősségi megállapodást írásba kell foglalni. A megállapodásban meg kell határozni a leltári készletnek azt a körét, amelyért a munkavállaló felelősséggel tartozik.

Ha a leltári készletet több munkavállaló kezeli, csoportos leltárfelelősségi megállapodás is köthető. A megállapodásban meg kell határozni azokat a munkaköröket is, amelyek betöltésének megváltozásakor leltározást kell tartani.

A leltárfelelősségi megállapodás megszűnik, ha a munkavállaló munkakörének megváltozása folytán a leltári készletet már nem kezeli.

A munkavállaló a leltárfelelősségi megállapodást a leltáridőszak utolsó napjára indokolás nélkül írásban felmondhatja. Csoportos leltárfelelősségi megállapodás esetén a felmondás csak a jognyilatkozatot közlő munkavállaló tekintetében szünteti meg a megállapodást.

Leltározásnál a munkavállaló vagy akadályoztatása esetén képviselője, csoportos leltárfelelősségnél az eljárási szabályokban meghatározott munkavállalók jelenlétét lehetővé kell tenni. A munkáltató, ha a munkavállaló képviseletéről nem gondoskodik, az adott szakmában jártas, érdektelen képviselőt jelöl ki.

A munkavállalóval a leltárelszámolást és annak eredményét ismertetni kell. A munkavállaló az eljárás során észrevételt tehet, a munkavállalót – kivéve, ha szabályszerű értesítés ellenére nem jelent meg – meg kell hallgatni.

A leltári készletet állandóan egyedül kezelő munkavállaló – a leltárfelelősségi megállapodás eltérő rendelkezése hiányában – a leltárhiány

teljes összegéért felel. A munkavállaló legfeljebb hathavi távolléti díja mértékéig felel, ha a leltári készletet a leltárhiányért nem felelős munkavállaló is kezeli. Csoportos leltárfelelősségi megállapodás esetén a kártérítés mértéke nem haladhatja meg a megállapodást kötött munkavállalók távolléti díjának hathavi együttes összegét.

A csoportos leltárfelelősségi megállapodás meghatározhatja a felelősség munkavállalók közötti megosztását is, de egyetemleges felelősség megállapításának nincs helye. A munkavállalók távolléti díjuk arányában felelnek, ha a csoportos leltárfelelősségi megállapodás a felelősség megosztását nem rendezi.

A felelősség vagy a kártérítés mértékének megállapításánál figyelembe kell venni az eset összes körülményeit, így különösen azokat, amelyek a munkavállaló felelősségére kihatnak, vagy amelyek a biztonságos és előírászerű kezelést befolyásolhatták, ezen belül a biztonságos őrzésre vonatkozó munkáltatói kötelezettségek teljesítését, továbbá a munkavállaló esetleges távollétének tartamát.

A munkáltató a leltárhiánnyal kapcsolatos kártérítési igényét a leltár felvétel befejezését követő hatvannapos jogvesztő határidő alatt érvényesítheti. Büntetőeljárás esetén e határidő harminc nap és a nyomozó hatóság vagy a bíróság jogerős határozatának közlését követő napon kezdődik.

e) - munkavállalói biztosíték

A biztosíték adásáról a munkáltatónak és a munkavállalónak írásban kell megállapodnia. A munkavállalói biztosíték lényege, hogy a munkavállaló biztosítékot (pénzt) ad a munkáltatónak, aki azt esetleges kártérítési igénye kielégítésére használhatja fel. Biztosítékot csak olyan munkavállaló adhat, aki munkaköre ellátása során más munkavállalótól vagy harmadik személytől pénzt, más értéket vesz át, vagy részükre ilyen kifizetést, átadást teljesít, vagy az itt felsoroltak teljesítését közvetlenül ellenőrzi.

A biztosíték összege nem haladhatja meg a munkavállaló egyhavi alapbérének összegét. Az alapbér növekedése miatt a munkáltató nem követelheti a biztosíték összegének kiegészítését.

A munkáltató a biztosítékot legkésőbb az annak átvételét követő munkanapon köteles az általa választott hitelintézetnél vagy pénzügyi vállalkozásnál e célra elkülönített számlán elhelyezni.

Ha a munkavállaló munkaköre úgy változik meg a munkaviszony fennállása alatt, hogy nem felel meg a fenti feltételnek (nem vesz át pénzt, értéket stb.), vagy ha a munkaviszony megszűnik, a munkáltató a biztosíték jegybanki alapkamattal növelt összegét haladéktalanul köteles a munkavállalónak visszafizetni.

A biztosíték kizárólag a kártérítési igény kielégítésére használható fel.

3. Jognyilatkozatok

Az új Mt. egyik célja, hogy erősítse a megállapodások szabályozó szerepét, amelyek szintén jognyilatkozatok. Ezért áttekintjük ezen szabályok lényegét. A jognyilatkozatok akaratnyilatkozatok, amelyek joghatás kiváltására irányulnak. Azaz ezzel hozunk létre, szüntetünk meg és módosítunk jogviszonyokat.

1. A MEGÁLLAPODÁS - KÉTOLDALÚ JOGNYILATKOZAT

Megállapodás a felek kölcsönös és egybehangzó jognyilatkozatával jön létre. Ilyen a munkaszerződés, a versenytilalmi megállapodás és a tanulmányi szerződés. A megállapodás tartalmát a felek határozzák meg, de természetesen a jogszabályok kötelező (kógens) rendelkezéseit be kell tartaniuk. Egyes esetekben a törvény kötelezően írja elő a megállapodás létrejöttét (pl. a munkaszerződés kötelező módosításának esetei), vagy annak írásba foglalását (pl.: munkaszerződés), ha ilyen nincs, akkor szóban, írásban és ráutaló magatartással is létrejöhet. Létrejöttéhez a felek által lényeges kérdésekben kell megegyezni.

2. NYILATKOZAT – EGYOLDALÚ

A Ptk.-nak megfelelően az Mt. szerint csak munkaviszonyra vonatkozó szabályban meghatározott esetben származhatnak egyoldalú nyilatkozatból jogok vagy kötelezettségek, azaz csak ezek a nyilatkozatok alkalmasak joghatás kiváltására. Ilyen a felmondás, hiszen erről maga az Mt. rendelkezik: egyoldalú jognyilatkozat, amely a másik féllel való közléssel hatályosul: azaz anélkül, hogy a másik fél elfogadná, megszűnteti a munkaviszonyt, tehát joghatást vált ki. Továbbá ilyen az elállási jog gyakorlása, amely a megállapodást a megkötésének időpontjára visszamenőleges hatállyal megszünteti. Feltétele, hogy azt munkaviszonyra vonatkozó szabály vagy a felek megállapodása lehetővé tegye. Az egyoldalú jognyilatkozat a címzettel való közléssel válik hatályossá és innentől csak a címzett hozzájárulásával módosítható vagy vonható vissza.

3. KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁS

Egyoldalú kötelezettségvállalás például, ha munkáltatói szabályzatban rendezik a béren kívüli juttatásokat, sajátossága, hogy a jogosult így is követelheti a kötelezettség teljesítését. A munkáltató bármikor tehet kötelezettségvállalást, a munkavállaló csak munkaviszonyra vonatkozó szabály alapján. A kötelezettségvállalás egyoldalúan módosítható vagy azonnali hatállyal felmondható, ha kötelezett körülményeiben lényeges változás következik be, amely miatt lehetetlen vagy aránytalan sérelmes a teljesítés.

4. MUNKÁLTATÓI SZABÁLYZAT

A munkáltató az egyoldalú jognyilatkozatait és kötelezettségvállalást belső szabályzatban is megteheti és az abban foglaltakat a munkáltató egyoldalúan állapítja meg. A munkavállalók nagyobb csoportját érintő szabályzatok tervezetéről az üzemi tanács véleményét előzetesen ki kell kérni, egyebekben akkor kell közölni tekinteni, ha azt a helyben szokásos és általában ismert módon közzéteszik. Ilyen például a cégautó-szabályzat, pénzkezelési szabályzat vagy az etikai szabályok.

5. A FELTÉTEL –SPECIÁLIS KIKÖTÉS

A felek a megállapodás létrejöttét, módosítását vagy megszűnését jövőbeli, bizonytalan eseménytől, ún. feltételtől is függővé tehetik. Például kiköthetik a munkabér emelését arra az esetre, ha a munkavállaló egy bizonyos végzettséget megszerez. Nem köthető ki olyan feltétel, amelynek alapján a munkaviszony a munkavállaló hátrányára módosulna, vagy a munkaviszony megszűnését eredményezné, pl.: ha nem lesz nyereséges a cég, a munkavállaló munkabére csökken.

6. A KÉPVISELET

A munkáltató képviselőjében jognyilatkozat tételére a munkáltatói jogkör gyakorlója jogosult. Ha a munkáltatói jogkört nem az arra jogosított személy (szerv, testület) gyakorolta, eljárása érvénytelen, kivéve, ha a jogkör gyakorlója a jognyilatkozatot jóváhagyta, vagy a munkavállaló alappal

következtethetett az eljáró jogosultságára (pl.: beosztottal megbeszéltek munkaszerződés módosítása érvénytelen). A munkavállaló akadályozva van, képviselőjében hozzátartozója meghatalmazás hiányában is eljárhat.

7. AZ ALAKI KÖTÖTTség

Főszabály, hogy a jognyilatkozatokat szóban, írásban vagy akár ráutaló magatartással is meg lehet tenni, azaz alakítható nélkül. Szóban közölhető pl.: utasítás vagy a szabadság kiadása. Kötelező írásban a munkaszerződés megkötése, módosítása, megszüntetése, a kollektív szerződés, a munkaidőkeret kezdetének és végének megállapítása, a munkaidő-beosztása stb. A munkavállaló bármikor kérheti, hogy a munkáltató a jognyilatkozatát foglalja írásba, inentől az írásba foglalás kötelező. Elektronikus dokumentumoknak is van helye, lehetőség van arra, hogy e-mail-ben vagy sms-ben közöljenek jognyilatkozatokat.

Az alakíthatóság megsértésével tett jognyilatkozat általában érvénytelen (érvényes, ha a jognyilatkozat a felek egyező akaratából teljességbe ment pl.: szóbeli tanulmányi szerződés alapján elvégezte a tanulmányait).

A munkáltató az egyoldalú jognyilatkozatát az Mt.-ben meghatározott esetben köteles írásban indokolni, így például a felmondást. Emellett ki kell oktatni a munkavállalót az igényérvényesítés módjáról, határidejéről is, ha az 3 évnél rövidebb (pl.: a munkaviszony megszüntetése ese-

tén, amikor 30 napon belül lehet bírósághoz fordulni). A megállapodás írásba foglalásáról a munkáltató köteles gondoskodni, és köteles egy példányt a munkavállalónak átadni.

8. A JOGNYILATKOZAT KÖZLÉSE

A jognyilatkozat a közléssel hatályosul, ekkor vált ki jogkövetkezményeket. Vita esetén a jognyilatkozatot tevő felet terheli annak bizonyítása, hogy a közlés szabályszerűen megtörtént. Az írásbeli jognyilatkozat akkor tekinthető közöltnek, ha azt a címzettnek vagy az átvételre jogosult más személynek átadják, vagy az elektronikus dokumentum részükre hozzáférhetővé válik. Ha az átvételt a címzett megtagadja vagy a közlést szándékosan megakadályozza, ennek tényét a jognyilatkozatot tevőnek kell bizonyítania. Célszerű erről jegyzőkönyvet felvenni. Ha munkáltató átadta a felmondást, de a munkavállaló nem vette át, az megtagadásának minősül, és így a felmondás közölt. Postai kézbesítésnél, ha tértivevényes levelet átveszik, közölt, de ha a kézbesítés sikertelen és a jognyilatkozat átvételét megtagadták, vagy a címzett ismeretlen a kézbesítés megkísérlésének napján, egyéb esetekben az eredménytelen kézbesítési kísérlet napját követő 5. munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni. Ez az ún. kézbesítési vélelem. Ha a jognyilatkozat tekintetében bírósági eljárásnak van helye, a kézbesítési vélelem megdöntése iránt az arról való tudomásszerzéstől számított 15 napon (max.: a vélelem beálltától számított 6 hónapon belül) belül bírósághoz lehet fordulni, és egyben a jognyilatkozatot érintő eljárást is kezdeményezni kell.

4. Az érvénytelenség

A jogbiztonság megköveteli, hogy ne váltsion ki joghatást a jognyilatkozat, ha jogszabályba ütközik, vagy nem felel meg a felek szándékának.

1. SEMMISSÉG

Semmis az a megállapodás, amely munkaviszonyra vonatkozó szabályba ütközik, vagy annak megkerülésével jött létre, vagy nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütközik.

Semmis az a kollektív szerződés, amelyet jogosulatlan szakszervezet köt. Semmis a színlelt megállapodás, ha pedig más megállapodást leplez, azt a leplezett megállapodás alapján kell megítélni. Ha például a felek azért kötnek megbízási szerződést, hogy a munkáltatónak ne kelljen a jogviszony lejártával végkielégítést fizetnie.

A semmis megállapodás érvénytelen. Kivétel: a munkaszerződést írásba kell foglalni, azonban ha ezt elmulasztják, a munkaszerződés csak akkor lesz érvénytelen, ha arra a munkavállaló hivatkozik a munkába lépést követő 30 napon belül. A semmiségre bármikor lehet hivatkozni és a bíróság hivatalból figyelembe veszi.

2. A MEGTÁMADHATÓSÁG

A megállapodás érvénytelen lehet, ha akarathibában szenved, azaz nem felel meg a felek/fél szándékának. Így ha a fél a megállapodás megkötésekor lényeges tényben vagy körülményben tévedett, feltéve, hogy tévedését a másik fél okozta vagy azt felismerhette, vagy ha mindkét fél ugyanabban a téves feltevésben volt, ha a megállapodásra a felet jogellenes fenyegetéssel vették rá, az megtámadható. Ugyanakkor nem lehet megtámadni a közös megegyezést pusztán azért, mert a munkáltató azonnali hatályú felmondást helyezett kilátásba, főként, ha még gondolkodási időt is hagyott a munkavállalónak. A megtámadás határideje az arra okot adó helyzettől számított 30 nap, de ha menthető okból nincs erre módja a jogosultnak, akkor legkésőbb 6 hónapig gyakorolható. A megtámadást írásban kell a másik féllel közölni. Ha sikeres – másik fél, vagy bíróság elismeri –, akkor a megtámadott megállapodás érvénytelen.

3. AZ ÉRVÉNYTELENSÉG JOGKÖVETKEZMÉNYE

Az érvénytelenség jogkövetkezménye, hogy mivel visszafordítani az elvégzett munkát nem lehet, ezért az érvénytelen megállapodás alapján létrejött jogviszonyból származó jogokat és kötelezettségeket úgy kell tekinteni, mintha azok érvényes megállapodás alapján állnának fenn. Így ha érvénytelen is a munkaszerződés, a munkavállaló jogosult a munkabérrre, szabadságra stb., Ugyanakkor a jogviszonyt a munkáltató köteles haladéktalanul, azonnali hatállyal megszüntetni, feltéve, hogy az érvénytelenség okát a felek nem hárítják el. Ha van lehetőség orvoslásra

– pl.: írásba foglalásra –, akkor a megállapodás érvényessé tehető. Ha az érvénytelenség oka nem orvosolható, és a munkaviszonyt meg kell szüntetni: úgy, mintha felmondás lenne, ha a munkaszerződés a munkáltató oldalán felmerült okból érvénytelen. Részleges érvénytelenség, ha a megállapodás valamely része érvénytelen, helyette a munkaviszonyra vonatkozó szabályt kell alkalmazni, kivéve, ha a felek az érvénytelen rész nélkül nem állapodtak volna meg. Pl.: versenytilalmi megállapodás egy része érvénytelen, ha a törvényes 2 év helyett 4-ig kötelezi a feleket, a megállapodás érvényes, csak a törvénytelen 4 év helyett – amely szakasz érvénytelen - a törvényes 2 évig, így a megállapodás részlegesen érvénytelen de mégis érvényessé válik azzal, hogy a törvényi szabály lép a helyébe.

Főkezdvezményezett: Az Általános Fogyasztási Szövetkezetek és
Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége /ÁFEOSZ-COOP
Szövetség/

H-1097 Budapest, Könyves Kálmán krt. 11/C

Telefon: 1/4555445 Fax:1/3110066

www.afeosz.hu